

Naročnina vsakega meseca 25 Din, za
inocanstvo 40 Din.

Uredništvo
Ljubljana, Kraljeva ulica 8. Telefon številke
3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon
št. 440.
Celje: Kocanova ul. 2. Telefon številke 190.
Rokopisi se ne vračajo. - Oglasi po tarifi.

JUTRO

Upravištev: Ljubljana, Prešernova ul. 84.
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inocastni oddelki: Ljubljana, Prešernov
ulica 4. Telefon št. 2402.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta
št. 13. Telefon št. 455.
Podružnica Celje: Kocanova ulica št. 2.
Telefon št. 190.
Računi pri pošti čez zavodbi: Ljubljana
št. 11.442; Praha čisto 78.180; Wies
Nr. 105.241.

Kočevska Reka postala žrtev požara

Včeraj popoldne je izbruhnil v tej veliki lepi vasi ogenj, ki je upepelil nad polovico vasi - Obup prebivalstva - Ogromna škoda

Kočevje, 9. aprila. Danes je postala mična Kočevska Reka, ki je od Kočevja oddaljena kakih 16 km, žrtev strahovitega požara. Okoli 11.15 popoldne se je začel po vasi obupen klic: »Gori! Gori!« Obenem je začelo biti z župne cerkve plat zvona. Goreti je začel kozolec posestnika Dukerja hiš, št. 45 sredi vasi. Kakor se je pozneje izvedelo, so se otroci igrali z žveplenkami in so tako zanetili silen požar, ki je v svojem strašnem besenju z največjo naglico obšel vse bližnje hiše in gospodarska poslopja. V desetih minutah je gorelo že 8 hiš. Z divjo brzi- no je plamen obšel vedno nove objekte. Domači gasilci so skušali požar lokalizirati, toda zaman. Vsak napor je bil brezuspešen. Gasilci in prebivalci bližnjih vasi iz Gorenice, Novih Lazov, Stalcarjev in drugih krajev, so prihitali na

pomoč. Ko so prišli v Kočevsko Reko, je bila videti cela lepa vas v enem samem plamenu. Pihal je silen veter ter z neodoljivo silo netil strašen požar. V strašni vročini so se gasilci le s težavo bližali gorečim objektom in curki z brizgaln niso zalegli nič.

Poštni urad v Kočevski Reki je skušal poklicati na pomoč kočevsko gasilno društvo, toda ogenj je zajel tudi brojavne drogeve in žice in zveza je bila pretrgana. K sreči je bil na razpolago avto, ki je odhitel v Kočevje po pomoč. Okrog 15. so v Kočevju trobili alarm in ob pol 4. je odšla moderna kočevska motorna brizgalna z avtomobilom že v naglem diru proti Kočevski Reki, kamor je dospela ob 15.45 ter takoj stopila v akcijo.

Požar je divjal celo popoldne. Po vesteh, ki so dospele zvečer v Kočevje,

je zgorelo nad 20 hiš in mnogo gospodarskih poslopj, skupaj 50 do 60 objektov. Očevali so županisce, cerkev in šolo ter hiši Lackner in Medic. Lepa vas je v razvalinah. Obupni prebivalci so rešili večino živine in nekaj živeža ter pohištva, vse drugo je zgorelo. Uničene so vse zaloge sena, živeža, večji del gospodarskega orodja. Več ljudi je ranjenih. Škoda gre v milione in je le po neznatnem delu krita z zavarovanjem.

Do pol desete zvečer se kočevski gasilci še niso vrnili.

Kakor se čuje pozno zvečer je ob 19. požar še vedno divjal. Gašenje je silno težavno, pričelo je primarnikovati tudi vode. Zatrjuje se, da je od 120 hiš ostalo le 50 hiš nepoškodovanih. Povratek kočevskih gasilcev se pričakuje šele pozno ponoči.

Veliko čiščenje v upravi Južne Srbije

Dosedaj obtoženih po zakonu o korupciji 739 uradnikov, ovadenih še enkrat toliko

Skopje, 9. maja r. Apelacijsko sodišče v Skopju, ki je kompetentno za delikte po zakonu o korupciji, je prejelo od podrejenih mu sodišč akte o izvršeni predrisavi proti 793 uradnikom, od katerih se jih 66 nahaja že v zaporu. Največ obtoženih uradnikov je iz področja kumanovskega okrožnega sodišča (103), beranskega (95) in gilijskega (78). Gre predvsem za poverbe, potvarjanje uradnih dokumentov, aktivno in pasivno mito, zlorabo uradne oblasti. Obtoženi so mnogi sreski poglavarji, davčni uradniki, poštariji, blaginjari itd.

Poleg tega je prispelo že sedaj od sreskih poglavarjev silno mnogo ovadb zlasti proti raznim samoupravnim organom, županom, obč. blaginjakom. V nekaterih primerih so ovadeni celi občinski odbori. Teh ovadb je daleko preko tisoč.

Računa se, da bo v območju skopskega apelacijskega sodišča potrebno izvesti preiskavo proti približno 4000 osebam. Dosedaj vodi stvar le eden preiskovalni sodnik, smatra pa se, da bo moralo biti 10 preiskovalnih sodnikov, ako se hoče preiskavo resno voditi in pravočasno dovršiti.

Novi cestni zakoni

Včeraj je kralj podpisal zakon o državnih in zakon o samoupravnih cestah

Beograd, 9. maja p. Z včerajšnjim datumom je kralj podpisal zakon o državnih in zakon o samoupravnih cestah. Oba zakona sta objavljena v današnjih »Službenih novinah« ter vsebujejo nekatere važne določbe tudi za slovenske pokrajine, dasiravno se pri nas organizacija in kategorizacija cest v bistvu ne bo spremenila.

Zakon o samoupravnih cestah

Zakon o samoupravnih cestah določa, da so samoupravne ceste v smislu tega zakona vse javne ceste, ki so za promet vsakomur dostopne in ki so na zakonit način uvrščene med samoupravne ceste. Čl. 2. deli samoupravne ceste v oblastne ceste prve in oblastne ceste 2. vrste (sreske ceste), v občinske 1. in 2. vrste ter v dovodne ceste k železniškim postajam.

V drugem delu tega zakona se nahajajo določbe o gradnji in vzdrževanju samoupravnih cest. Tretji del vsebuje določbe o pokritju izdatkov za gradnjo in vzdrževanje samoupravnih cest. Čl. 37. uvaža uporabo ljudskega dela (kuluk) pri gradbi in vzdrževanju samoupravnih cest in se glasi: Za gradnjo in vzdrževanje samoupravnih cest se ima uporabiti ljudska moč, v kolikor samoupravna telesa teh poslov ne bi mogla izvršiti iz svojih denarnih obvez.

Zakon o državnih cestah

Prvi del zakona obsega splošne določbe. V smislu člena 1. so državne ceste vse

javne ceste, ki služijo v prvi vrsti prometu med posameznimi kraji države ali ceste, ki tvorijo zvezo z glavnimi prometnimi cestami sosednih držav ter z glavnimi pristanišči, kakor tudi vse one ceste, ki so iz drugih razlogov posebno važne za državo. Kot javne se označujejo vse ceste, ki so vsakomur za promet dostopne. Mostovi in drugi zgrajeni objekti na državnih cestah tvorijo sestavne del cest. Državne ceste s pripadajočimi zemljišči za cestne potrebe so last države ter se ne smejo izkoriščati v nasprotju s svojim namenom. Tudi se ne smejo obremenjevati in odvzemati svojemu namenu na podlagi zasebnega prava, marveč samo po določbah tega zakona. Državne ceste, cestne gradbe in pripadajoča zemljišča morajo biti vpisana kot državno lastništvo v zemljiške knjige, kjer pa teh ni, se bo izstavlila lastninska listina za državne ceste po državljskem zakoniku.

Čl. 5. navaja poimenočno vse državne ceste. Drugi del tega zakona obsega določbe o gradnji in vzdrževanju državnih cest ter podrobne določbe o projektiranju cestnih gradenj, o razlastitvi posebnih zemljišč ter o nadzorstvu cest.

Tretji del zakona obsega določbe o kritju izdatkov za državne ceste in za gradnjo državnih cest.

V zadnjem delu zakona so pooblastila za ministra javnih del glede ureditve izvršitev tega zakona.

Pojasnilo ministra pravde o amnestiji

Amnestija z dne 6. februarja velja tudi za vojaške obsojence, ne nanaša pa se na kazniva dejanja po zakonu o zaščiti države

Beograd, 9. maja p. Današnje »Službene Novine« objavljajo naslednje pojasnilo ministra pravde o kraljevi amnestiji z dne 6. februarja:

V zvezi s prejšnjimi razpisi ministra pravde od 22. februarja 1929 št. 14.524, ki pojasnjujejo pravilno uporabo ukaza Nj. Vel. kralja od 6. februarja 1929 št. 9.600, dajem po potrebi na podlagi točke 3. tega ukaza naslednje pojasnilo:

Točka 2. ukaza Nj. Vel. kralja od 6. februarja 1929 št. 9.600 obsega tudi vojaško-sodne obsojence, torej tudi osebe, ki so bile obsojene od vojaških sodišč zaradi dejanj, navedenih v točki 1. tega ukaza, v kolikor so bila ta dejanja izvršena pred 6. januarjem 1929. To sledi na podlagi logične interpretacije iz besedila točke 1. tega ukaza, ki amnestira (izroča pozabi) razna kazniva dejanja (v tej točki, ne pa) si so bila ta dejanja izvršena od civilnih ali pa od vojaških oseb, kajti amnestija je bila

splošna. Zato odpadejo tudi že izrečene in izvrševane kazni, kar velja ne glede na to, ali so bile izrečene sodbe od civilnih ali pa od vojaških sodišč.

Z ukazom Nj. Vel. kralja o splošni amnestiji z dne 6. februarja 1. 1929 št. 9.900, je bila dana po točki 1. tega ukaza amnestija med drugim tudi za kazniva dejanja po paragrafu 95. k. z. za kraljevino Srbijo. Dejanja po paragrafi 93. in 94. istega zakona ne spadajo pod ta ukaz, ker je njegova intencija ta, da amnestira le kazniva dejanja, ki so bila izvršena od več oseb.

Kazniva dejanja, ki so kvalificirana po točki 1. čl. 1. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi od 2. avgusta 1921, ne spadajo pod ta ukaz in niso amnestirana, ker so ta dejanja težka in nevarna za državo in za pravni red in zato kvalificirana kot zločini, za katere je po čl. 2. tega zakona predvidena najtežja, t. i. smrtna kazen.

Včerajšnje avdijske

Beograd, 9. maja. p. Nj. Vel. kralj je sprejel v avdijski našega poslanika v Bruslju generala Pešića. Kralj je nadalje sprejel v avdijski ministra financ dr. Švrljuga, ministra za šume in rde Radičevića, ministra javnih del Savkovića, ministra prometa dr. Korosca in namestnika ministra zunanjih del dr. Kumanudija. Tekom popoldneva je bil sprejet v avdijski naš solijski poslanik Ljuba Nešić.

Zakon o avtorskem pravu

Beograd, 9. maja r. V ministrstvu prosvete je dovršen projekt zakona o avtorskem pravu v definitivni redakciji. Člani komisije, ki je izvedla projekt, poudarjajo, da bo ta zakon najmodernejši v Evropi. Ni še rešeno, ali bo projekt predložen Vrhovnemu zakonodajnemu svetu ali ne.

Minister Švrljuga predsednik zagrebske borze

Zagreb, 9. maja, r. Zagrebska borza je na včerajšnjem običnem zboru ponovno izvolila za svojega predsednika finančnega ministra dr. Švrljuga, za njegovega namestnika predsednika Saveza industrijev S. D. Aleksandra in generalnega direktorja Milica. Za predsednika borznega razsodišča je izvoljen dr. Kostrenčić, generalni direktor Jugoslovske banke.

Proračunske izpremembe

Beograd, 9. maja. p. Današnje »Službene Novine« objavljajo zakon o izpremembah v državnem proračunu dohodkov za leto 1929-30. Izpremembe se nanašajo na virne kredite v skupnem znesku 32.960.931 Din. Vsi ti krediti so prenešeni iz posameznih resorov na proračun vrhovne državne uprave oziroma na predsedništvo vlade. Vse izpremembe so v zvezi z reorganizacijo predsedništva vlade.

Poslanik Nešić je optimist

Beograd, 9. maja. č. Naš solijski poslanik Ljuba Nešić, ki je prejel pravoslavne velikonočne praznike v Vel. Bečkereku v krogu svoje družine, je bil danes popoldne sprejet od kralja v avdijski, nakar je posetil zastopnika zunanjega ministra dr. Kumanudija. Kakor se doznava, je poslanik Nešić mnenja, da je kriza med Beogradom in Sofijo prebrojena in da se razmere polagoma normalizirajo ter da bo na obeh straneh potrebni napori, da se razmere zboljšajo in stabilizirajo.

Pred pogajanjmi za konkordat

Rim, 9. maja. č. Tukajšnji listi objavljajo informacijo, da se bodo pogajanja med Jugoslavijo in Vatikanom za zaključitev konkordata pričela prihodnji teden. Ta informacija potrjuje prejšnje vesti, da se bodo pogajanja vodila paralelno v Rimu in v Beogradu. V to svrhu sta jugoslovenski poslanik pri Vatikanu in papežev nuncij Pellegrinetti v Beogradu že prejela potrebna navodila. Računa se, da bodo preliminarne pogajanja trajala zelo dolgo, ker je gradivo, ki se ima obdelati, zelo obsežno.

Proslava desetletnice inženjerskega združenja

Zagreb, 9. maja n. Danes se je tu vršila glavna skupščina zagrebske sekcije Udruženja jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov. Po razpravi o internih društvenih zadevah je bilo sklenjeno, da se izvoli 45 delegatov za kongres Udruženja jugoslovs. inženjerjev in arhitektov, ki bo meseca septembra v Bližu pri Sarajevu. Ob tej priliki se bo tudi proslavila 10-letnica obstoja združenja. Za 10-letnico bo izdana obširna spomenica, v kateri bo opisano vse tehnično delo, izvršeno v zadnjih desetih letih v naši državi.

G. Marjanović nastopil službo

Beograd, 9. maja. r. Gosp. Milan Marjanović, novo imenovani šef centralnega biroja, je nastopil službo ter takoj pričel z organizacijo svojega urada.

Pred izplačilom ostanka uradniških razlik

Država je eskomptirala drugi in tretji obrok monopol-skega posojila v znesku 730 milijonov Din. - Izplačilo letečih dolgov

Beograd, 9. maja p. Iz kabineta ministra financ je bil nocoj izdan naslednji komuni-

ke: V pogodbi o 6 1/4 % monopolnem posojilu v višini 22 milijonov dolarjev, ki je bilo sklenjeno 30. oktobra prejšnjega leta s švedskim vzgaličnim trustom, odnosno z družbo Svenska Tändsticks Aktiebolaget (Stab), je bilo predvideno, da ga družba izplača državi v treh obrokih: prvi obrok 23. marca t. l., drugi 23. julija t. l. in tretji 23. marca 1930. Nominalni znesek prvih 2 obrokov znaša po 7 milijonov dolarjev, nominalni znesek tretjega obroka pa 8 milijonov. Prvi obrok je bil državi že izplačan, tako da ima na ta račun terjati še 15 milijonov dolarjev, oziroma po emisliškem tečaju, ki je bil za to posojilo določen, efektivno 13.5 milijonov dolarjev. Kakor znano, je to posojilo z zakonom od 23. decembra prejšnjega leta namenjeno izključno za likvidacijo državnih obveznosti iz prejšnjih let, ki tvorijo leteči dolg države. Iz prvega obroka je država izplačala mnoge manjše, večinoma personalne obveznosti (invalidnine, plače, pokojnine, potne troške državnih uslužbencev). Iz ostalih obrokov bi se izplačale še preostale državne obveznosti iz prejšnjih let do 31. marca 1928.

Sedanja vlada je smatrala likvidacijo državnih obveznosti iz prejšnjih let kot najnujnejšo in najvažnejšo nalogo, take v interesu narodnega gospodarstva, kakor v interesu državnih financ. Zato je finančni minister podvel korake, da pospeši izplačilo drugega in tretjega obroka monopolnega posojila. V tem pravcu je vodil soganjanja z bančno tvrdko Rothschild v Londonu, da eskomptira drugi in tretji obrok in da na ta način omogoči državi potrebna sredstva za takojšnje izplačilo vseh državnih obveznosti iz prejšnjih let. Ta pogajanja so bila zaključena z uspehom in 8. t. m. sta bila oba obroka eskomptirana. Tako država že sedaj razpolaga z vsotami, ki bi jih po prvotni pogodbi s Stabom prejela šele 23. julija t. l. oziroma 23. marca prihodnjega leta. Pogoji transakcije so naslednji.

Eskomptna mera znaša 7 %, bančna provizija pa 1/4 %. Finančni minister je prodal bančni tvrdki Rothschild časne obveznice v znesku drugega in tretjega obroka monopolnega posojila. Stab pa bo moral te obveznice odkupiti od Rothschilda ob pogojeni zapadlosti obrokov. Pogoje za eskomptiranje obeh obrokov je treba smatrati kot ugodne, zlasti glede na sedanje razmere na denarnih tržiščih v Londonu in New Yorku, ki so povsem nenormalne. Podražitev denarja na teh tržiščih je najbolj razvidna iz dejstva, da je Angleška banka zvišala eskomptno stopnjo na 5 in pol %. Ako se upošteva nominalna obrestna mera monopolnega posojila, ki znaša 6 in 1/4 %, je razlika med to obrestno mero in eskomptno mero za omenjeno transakcijo docela neznatna. Pri tem je treba tudi upoštevati, da se 6 1/4 % obrestna mera plača od nominalnega zneska posojila, dočim se eskomptna stopnja računa na efektivno sprejeto zneske. Ta razlika je v ostalem povsem kompenzirana s koristmi, ki izhajajo iz takojšnje likvidacije državnih obveznosti.

S to transakcijo je država prejela 730 milijonov dinarjev, kolikor znaša protivrednost eskomptiranih obrokov. Za ta znesek se bo okrepila devizna zaloga Nar. banke, kar je važno za popolno stabilnost dinarja. Ohranitev te stabilnosti pa spada med osnovne točke gospodarskega finančnega programa sedanje vlade.

Finančni minister je že odločil, kako se imajo uporabiti realizirani denarni zneski. Takoj se ima izplačati druga polovica uradniških razlik od oktobra 1923 do maja 1924 kakor tudi ostalih personalnih terjatev, kolikor niso bile poravnane iz prvega obroka monopolnega posojila. Istočasno se bodo poravnale tudi ostale državne obveznosti na podlagi pravilnika, ki je bil z rešitvijo ministra financ v vseh podrobnostih predpisan. Na podlagi tega pravilnika bo minister financ otvoril kredite pristojnim nadzodavcem, ki bodo na podlagi otvorenih kreditov odredili izplačila.

Versko-prosvetne zahteve muslimanov

Intervencija vrhovnega muslimanskega verskega poglavarja v zadevi ureditve verskih in šolskih vprašanj muslimanov v naši državi

Sarajevo, 9. maja n. Glede na potovanje reis-ul-uleme Čavševića, vrhovnega muslimanskega verskega poglavarja v naši državi, ki je včeraj odpotoval v Beograd, se doznava iz njegove okolice, da namerava merodajni činitelj ob priliki uveljavljanja interkonfesionalnega zakona uveljaviti tudi zakon o islamski zajednici v Jugoslaviji. S tem zakonom bi se splošno uredili versko-prosvetni odnosi muslimanov kakor tudi upravljanje vakufskih posestev v naši

državi. Istotako je tendenca vlade, onemogočiti v bodočnosti izkoriščanje vakufskih ustanov v strankarske namene, kakor se je to doslej često dogajalo. Reis-ul-ulema bo posredoval pri vladi za izenačenje verskega pouka muslimanov v vsej državi. V muslimanske šole naj se uvede latinica oziroma cirilica ter poučuje muslimanska deca v srbohrvatskem jeziku in ne kakor doslej v arabskem ali turškem.

Za tesnejše sodelovanje držav Male antante

Prihodnja konferenca Male antante se bo bavila zlasti s poglobitvijo medsebojnih stikov na gospodarskem polju - Vstop Poljske v Malo antanto

Beograd, 9. maja, p. V ministrstvu zunanjih del se vrše mrzlične priprave za prihodnji sestanek ministrov Male antante, ki se bo vršil 20. maja v Beogradu. Tekom današnjega dne je imel namestnik ministra zunanjih del dr. Kosta Kumanudi več sestankov z rumunskim poslanikom v Beogradu Filidorom in češkoslovanskim poslanikom Sebo. Na teh sestankih se je razpravljalo o delu in razgovorih, ki se bodo vršila med ministri Male antante.

Sočasno se v ministrstvu zunanjih del zbira tudi gradivo za gospodarsko konferenco držav Male antante. V to svrhu je dr. Slavko Sečarov, ki je bil februarja meseca zastopnik naše države na gospodarski predkonferenci držav Male antante v Bukarešti, imel razgovor z zastopnikom ministra zunanjih

del ter ugotovil z njim splošne smerice našega sodelovanja na skorašnji konferenci držav Male antante. Na tej konferenci se bo razpravljalo predvsem o vprašanjih, ki ustvarjajo tesno gospodarsko sodelovanje med državami Male antante. Po sestanku z dr. Kumanudijem je dr. Sečarov izjavil vašemu poročevalcu, da bo v kratkem izvršena definitivna redakcija protokola o smericah gospodarskega sodelovanja med državami Male antante.

Na predstojajoči gospodarski konferenci držav Male antante se bo nadalje razpravljalo o vstopu Poljske v Malo antanto. Poljska bi bila že davno preje stopila v sestav držav Male antante, če bi tega ne ovirali dve industrijski državi v Srednji Evropi.

Nove težave v reparacijskem problemu

Ameriški načrt ni po godu Angležem - Nemci postajajo v svojih pridržkih skromnejši

Pariz, 9. maja g. Dočim čakajo d. cije držav upnic na noto glede nemških pridržkov k novemu plačilu, dr. Schacht glede svojih zahtev postal, kakor izgleda, precej zmeren. Bale je pripravljen pristati na koncesije. V središču razgovorov je še vedno novi razdelitveni načrt Owen Younga, proti kateremu zavzemajo angleški strokovnjaki odklonilno stališče. Nezadovoljstvo leži predvsem v tem, da so ameriški strokovnjaki predlagali znižanje nemških plačil, da pa nočejo ničesar slišati o reviziji medzaveznihki dolgov Ameriki. Ameriški delegati so baje samo izjavili, da bodo po svojem povratku v Washington vplivali v korist revizije. V angleških spodnji zbornici bo zakladni kancelar podal izjavo o položaju v pogajanjih strokovnjakov in o stališču angleške vlade k novemu razdelitvenemu načrtu.

V angleških krogih poudarjajo, da razdelitev reparacijskih plačil ne spada med naloge odbora strokovnjakov in da temelji Balfourjeva nota samo na razdelitvi, ka-

ker je bila določena na konferenci v Spaai. Razen tega očitajo Owen Youngu, da pri izdelovanju tega načrta ni pritegnil angleške delegacije. Nekateri angleški listi ugotavljajo, da se bodo zavezniški sami zedinili glede nemških plačil, če bi se konferenca reparacijskih strokovnjakov razbila. Če pa tudi tega sporazuma ne bi bilo mogoče doseči, ostane kot zadnji izhod Dawesov načrt.

Nemška anuiteta za Jugoslavijo

Pariz, 9. maja. p. Po informacijah iz krogov reparacijske komisije, so se določila letna plačila Nemčije slovenskim državam antante češkoslovanski. Poljski in Jugoslovski ter Grški in Rumunji. Kolikor je sedaj znano, je določena anuiteta za Jugoslavijo 360 milijonov Din. Ta reparacijska vsota -- bo izplačevala naši kraljevini 37 let.

Pilsudski napada poljsko birokracijo

Višji uradniki širijo demoralizacijo v državni upravi — Maršal bo v svojem področju brezobzirno iztrebil vse koruptne življe

Varšava, 9. maja d. Vojni minister maršal Pilsudski je presenetil poljsko javnost z novim izpustom. O priliki odstavitve generala Minkiewicza je naslovil na predsednika vlade pismo, v katerem po svoji navadi z najostrejšimi izrazi obsoja višje uradnike. Pilsudski pravi, da se je med visoko poljsko birokracijo vdomačila šega, uporabljati odgovorna mesta v državni upravi v osebne svrhe. Večina uradnikov pušča državne zadeve v največjem neredu. kadar ostavlja svoje mesto, samo da otežijo nasledniku delovanje. Zgodili so se celo primeri, da so obenem z odhodom uradnika izginili iz pisarne važni državni dokumenti. Na tak način se je v državnih uradih razširila popolna demoralizacija, ker se nihče ne zaveda krivde in odgovornosti. Ako naj ta-

ke razmere trajajo še dalje, bo država kmalu enaka bankrotu. Iz katere odnese vsak, kar se mu ljubi. Pilsudski je svoječasno, ko je odstopil od predsedništva, pustil vse v najlepšem redu, zato pa je tudi imel same neprijetnosti. Vladi, ki so prišle za njim, so kradle spise, ponarejale njegov podpis in se celo lotevale njegovega zasebnega imetja.

Pilsudski obeta v pismu, da bo v svojem uradu brezobzirno napravil red, ne samo ker se mu gabi početje korumpiranih birokratov, marveč ker ima trden namen braniti državo proti takim uradnikom, ki ji manjšajo ugled in spodbujajo neobstoje. Za generalom Minkiewiczem bo odpuščenih še cela vrsta drugih veličin, ki služijo korupciji, plačuje pa jih ljudstvo.

Zgradba vodovoda v Crikvenici

Sušak, 9. maja n. Občinska uprava v Crikvenici je pričela graditi vodovod, tako da bo naše največje kopališče na Jadranu v kratkem preskrbljeno z dobro pitno vodo. V teku so tudi priprave, da bi dobil vodovod tudi Novi. Včeraj so se pričela tudi dela za zgraditev vodovoda v Baški na otoku Krku. Podpora v to svrsto sta dala primorsko-krajiška oblastna samouprava in higijski zavod v Zagrebu, dočim bo preostanek stroškov nosila občina Baška. Vodovod bo gotov v 2 ali 3 mesecih.

Otvoritev medicinske razstave v Zagrebu

Zagreb, 9. maja n. Danes je bila otvorjena v Zagrebu medicinska razstava, na kateri so razstavljeni tudi statistični podatki o zdravstvenem stanju Zagreba. Razstavo je otvoril mestni župan dr. Skrlji, ki so ga sprejeli zastopniki mestnega fizikata in zdravstvenih ustanov. Župan dr. Skrlji se je v svojem otvoritvenem govoru zahvalil šefu mestnega fizikata dr. Kuharju in njegovim sodelavcem mestnim zdravnikom za ves trud, ki so ga imeli s prireditvijo razstave.

Samomor v zaporu

Osijek, 9. maja n. Včeraj se je pričela pred tukajšnjim sodiščem razprava proti Rudolfu Bajetu, ki je obtožen, da je s svojim prijateljem Ferdinandom Holcem zadušil osemletnega dečka, sina postajnega načelnika Matiča v Starem Vukovaru. Dočim je bil videti obtoženec na včerajšnji razpravi razmeroma dobro razpoložen, se je danes pojavila pri njem duševna depresija. Ko so ga odpeljali zopet nazaj v jetniško celico, si je neko veliko iglo zabodel v prsa in si predrl pljuča in srce. Prepeljali so ga v bolnico, vendar pa ni upanja, da bi ostal pri življenju.

Nova konjska kužna bolezen

Zagreb, 9. maja č. »Novosti« objavljajo razgovor svojega sotrudnika s prof. dr. St. Plasajem, predstojnikom zavoda za proučevanje kužnih bolezni na veterinarski fakulteti, ki je med drugim navedel, da je profesor veterinarske fakultete dr. Jurak odkril povzročitelja nove kužne bolezni konj, ki se je pojavila v nekaterih krajih. Pri mikroskopski preiskavi te konjske bolezni so bile ugotovljene piroplazme v rdečih krvnih telescih. To bolezen prenašajo neke uši s štirimi nogami, ki žive po grmovju na vlažnem ozemlju.

Prve češnje v Hercegovini

Mostar, 9. maja n. Po hladnih dneh je nastalo v Hercegovini toplo vreme in so dozorele že prve češnje. Danes je bila prva vožnja pošiljke odposlana v Beograd.

Drag plemenski žrebec poginil
Beograd, 9. maja p. V državni žrebarski Ljubčevu je poginil žrebec Dragon, ki je bil svoj čas v plemenske svrhe nakupljen za ogromni znesek 1.200.000 Din.

Proslava 10-letnice Velike Rumunije

Bukarest, 9. maja. p. Rumunski narod bo prihodnje dni proslavil 10. obletnico ujedinjenja vsega rumunskega naroda in ustanovitve velike rumunske države. Proslave, ki se bodo vršile po vsej državi in v vseh pomembnejših mestih, bodo trajale do 23. t. m. Posebno svečano bo proslavljen jutrišnji dan, na katerega je bila pred 10. leti proglašena neodvisnost Rumunije. 20. maja pa bo v Albi Juliji proslavljena obletnica kronanja kralja Ferdinanda za kralja Rumunije. Tekom jutrišnjega dne bo v Marošeti odkrit veličasten mavzolej, kjer je pokopanih 2000 rumunskih vojakov, padlih v svetovni vojni. Odkritja tega spomenika se udeležijo kraljevska rodbina, regentski svet, vlada, parlament in senat, diplomatski kor in predstavniki kulturnega in gospodarskega življenja. Za tem bo velika parada vojske. O priliki jubileja je vlada izdala obširno amnestijo za politične prestopke.

Izgredi litovskih fašistov proti Poljski

Kovno, 9. maja. g. Po vsej deželi se vršijo demonstracije litovskih fašistov proti Poljski. Poljski vladi se očita, da je podpirala emigrante, ki so v zvezi z atentatom na ministrskega predsednika Voldemarasa. Demonstracije je organiziral združenje »Zeleni volk«. V resoluciji, ki jo bomo sprejeli na protestnih zborovanjih se zahteva, naj se najostreje nastopi proti terorističnim emigrantskim organizacijam. Pred stanovanjem Voldemarasa so se vršile simpatijske manifestacije za diktaturo.

Mali paket — nova pisemska pošiljka

Pravkar izšla številka »Poštarija« objavlja članek o svetovnem poštnem kongresu v Londonu, kjer se bo sklepalo o novi pisemski pošiljki. Zadeva tangira zlasti gospodarske kroge, zato objavljamo glavne informacije tega članka:

Prihodnji svetovni poštni kongres, ki se bo vršil konec meseca maja t. l. v Londonu, bo ustvaril za mednarodni poštni promet novo pisemsko pošiljko, ki se bo imenovala »mali paket (petit paquet)«.

Ze nekaj let si nekatere države, ki imajo zelo razvito trgovino, prizadevajo, da bi svetovni poštni kongres kot mednarodni poštni zakonodavec odpravil ali pa vsaj omilil omejitve, da blago, ki se razpošilja v blagovnih vzorcih, ne sme imeti nikake prodajne vrednosti. Dosedaj tem državam to ni uspelo. Ker je pa to že stara zahteva najširših krogov poslovnega sveta, so se te države, ki jim prednjači Nemčija, odločile, da ne bodo predlagale glede predpisov za blagovne vzorce nobenih izjem, pač pa bodo zahtevale, da se ustvari nova pisemska pošiljka, ki bo pripravna za razpošiljanje malih količin blaga. Komisija, ki je v novembru 1928 izdelala predloge in besedilo konvencij, je načelno sklenila, da se ta pošiljka uvede v mednarodnem poštnem prometu in je hkrati določila tudi ostale pogoje in predpise za take pošiljke. Končna odobritev tega predloga na kongresu je bolj formalnega značaja, zato o tem lahko govorimo, kakor da je že izvršeno.

V malih paketih se bo lahko razpošiljalo blago, ki ima prodajno vrednost, težje od 1 kg pa take pošiljke ne bodo smele biti. V takih paketih se bo pošiljalo tudi blago, ki je v naslovni državi podvrženo carini, zato pa bo morala biti vsaka taka pošiljka opremljena s predpisanim carinskim listkom. Pošiljke bodo morale biti tako zaprte, da se bo njihova vsebina lahko pregledala. Pisemnih sporočil ne bodo smele imeti, pač pa odprti račun in popis blaga. V ostalem bodo veljali zanje predpisi, ki veljajo za blagovne vzorce. Uvedba teh pošiljk bo fakultativna; dovoljene bodo samo v prometu z državami, ki nanje pristanejo.

Pristojbina bo znašala 15 centimov za vsakih 50 gramov, najmanjša bo 50 centimov. Razen tega bo smela naslovna država pobirati največ 50 centimov kot pristojbino za ocarinjenje in 25 centimov kot dostavnino.

V praksi se je že davno opazalo, da obstoja v predpisih glede razpošiljanja manjših količin v pisemskih pošiljkah neka omejitev. Sicer dovoljujejo sedanji mednarodni poštni predpisi, da se sme to blago razpošiljati v zaprtih pisemih, v vrednostnih skatlah oziroma v blagovnih vzorcih, toda poslovni svet s tem nikakor ne more biti zadovoljen, ker so omenjene pošiljke za to deloma neuporabne ali pa so pristojbine previsoke. Blagovne vzorce mora kar izločiti, kajti v njih se sme razpošiljati samo blago, ki nima prodajne vrednosti. Tu nastane vprašanje, ali eksistira blago, ki bi do 500 gramov težje ne imelo prodajne vrednosti. Vzemimo za primer semena. Teh vendar trgovci ne more razpošiljati samo po kilogramih, temveč v dosti manjših količinah. V blagovnih vzorcih jih ne sme, ker imajo prodajno vrednost, v pisemih jih pa ne more, ker je poštnina po navadi dražja. Poslovni svet se je pri nas kakor tudi drugod izognil tem neprilikom na ta način, da kratkoma pošilja v blagovnih vzorcih blago s prodajno vrednostjo. Poštne uprave se sicer trudijo, da bi te nepravilnosti omejile, ne morejo pa doseči zaželenega uspeha. Od vsakega poštnega uslužbenca ne moremo zahtevati, da je toliko vešč v poznavanju blaga, da lahko sam presudi, kdaj ima ali kdaj nima kako blago prodajne vrednosti.

Vsekako bo končno vendarle prodrla spoznanje, da zahteva ne baš maihen interes splošnega gospodarstva medsebojno izmenjavo blaga tudi s pisemsko pošto in da bodo morale končno tudi poštne uprave to samo upoštevati, temveč tudi pospeševati. Res je, da je za prevoz blaga v prvi vrsti določena paketa pošta. Imamo pa primere, v katerih je za to najbolj primerna pisemska pošta in sicer v prvi vrsti tedaj, kadar gre za hitrost prevoza, potem pa tudi, kadar gre za blago, ki se zaradi manjše količine obsega ali vrednosti zelo težko razpošilja s paketno pošto, ne glede na to, da je tak prevoz seveda tudi drag v primeru z vrednostjo blaga.

Glede na vse to bo uvedba teh malih paketov v mednarodnem poštnem prometu važna tudi za našo notranjo poštno službo, ker je verjetno, da bodo ti mali paketi kaj kmalu postali tudi tuzemski poštne pošiljke, čim se bo pokazalo, da se je izpolnilo vsa, kar so interesirane države od njih pričakovale.



Predpogoj za siguren tek voza

so 4 povsem neprodušni obroči, ki dolgo časa ohranijo predpisani zračni pritisk. Tvornica Continental uporablja za izdelavo zračnic posebno skrb. Noben obroč ne zapusti tovarne, ne da bi ga prej najnatančneje preskusili.

Continental

Izseljeniška kvota za Slovenijo

Kakor že javljeno, je ministrstvo socialne politike izdalo razpis, v katerem objavlja, da je za teritorij beogradskega ameriškega konzulata (Srbije, Vojvodina, Srem, del Bosne) izseljeniška kvota za Zedinjene države za letos izčrpana in se torej ne sprejemajo nobene prošnje več. Za teritorij zagrebškega ameriškega konzulata (kamor spada tudi Slovenija) je prostih še 140 kvotnih mest. Od teh mest odpade na ljubljansko in mariborsko oblast po 20. Pravico prositi za izseljeniško dovoljenje pa imajo le oni, ki uživajo tako zvano prvenstvo v redni kvoti, t. j. **žene ter neporočeni otroci pod 21. letom onih oseb, ki so stalno nastanjene v Zedinjenih državah ter so se tja kaj vselile rednim putem.** Veliki župani imajo predložiti prošnje za izseljeniško dovoljenje najkasneje do 10. junija ministrstvu za socialno politiko in ne smejo po tem roku sprejemati nobenih prošnji več. Nespremenjeni ostanajo predpisi glede tako zvane prvenstvene kvote in glede prošnji izven kvote. Te prošnje se sprejemajo tudi po 10. juniju.

Ministrstvo za socialno politiko istočasno opozarja na ameriški zakon od 4. marca t. l., ki absolutno zabranjuje pod težko kaznijo vselitev onih inozemcev, ki so bili iz Amerike deportirani. Ravno tako je vselitev za dobo enega leta zabranjena onim osebami, ki so bile pri prejšnji priselitvi v ameriškem pristanišču zavržene.

Zborovanje zveze slovenskih vojakov v Petrovčah

Petrovče, 9. maja.

Ob impozantni udeležbi se je danes tu vršilo veliko zborovanje Zveze slovenskih vojakov, katerega so se udeležili vsi vojaki, ki so se udeležili svetovne vojne. Sreškega poglavarja v Celju je zastopal vlad. svet. g. Lajoš Klopčič. Predsednik Zveze major g. Colarič je otvoril in vodil zborovanje. V svojem lepem govoru je zborovalcem poudaril cilje in naloge Zveze ter pozival navzoče, naj se trdno oklenejo Zveze, da bo mogla vršiti med narodom svoje plemenite naloge. Vladni svet. g. Klopčič je pozdravil zborovalce v imenu sreškega poglavarja, naglašujoč, da slovenski narod govori globoko pieteto do pokojnikov. Vilharu je bil sprejet govor pripadatelja kmetu Bošnjaku iz Zaleca, ki je pozival navzoče, naj postavijo pokojnikom pomen spomenika, a izbirajo naj žalostne spomine na svetovno vojno, ki je med mladino zasejala mnogo slabega. Zborovanje je trajalo do 13. Vršilo se je pred cerkvijo, kjer je bil postavljen govorniški oder, bogato okrašen z narodnimi in državnimi zastavami. Pred zborovanjem se je vršila bojna služba.

Jugoslovenska delegacija na rumunski proslavi

Beograd, 9. maja. p. Vlada je sklenila, da bo naše državo na velikih svečanostih, ki se vrše v Rumuniji povodom desete obletnice državnega ujedinjenja zastopala posebna vojaška delegacija. Minister vojske in mornarice general Hadžić je v to delegacijo imenoval načelnika generalnega štaba Milana Milovanovića, njegovega pomočnika generala Ljubomira Marića in generalštabnega polkovnika Dimitrija Živkovića. Delegacija odpotuje v Bukarešto dne 15. t. m.

Katastrofa čsl. letala

Kassel, 9. maja. g. Letalo češkoslovaške letalske zveze je moralo na poletu iz Praga v Rotterdam pristati pri Eiterhagen. Letalo se je pri tem popolnoma razbilo. En potnik in monter letala sta bila ubita.

Kralj Boris pri svojem očetu

Sofija, 9. maja. r. Finačni minister Molov je prejel obvestilo, da se je bolgarski kralj Boris sestal v inozemstvu s svojim očetom bivšim kraljem Ferdinandom.

Poletni čas v ministrstvih

Beograd, 9. maja. r. V vseh ministrstvih bo uveden preko poletja poletni delovni čas, ki bo trajal od 7. do pol 14.



»Včeraj sem inseriral, da bi našel kakšnega nočnega čuvaja.«
»In uspeh?«
»Ponoči so prišli vlomilci.«

Sport

Pred koncem borbe za podsavezno prvenstvo

Prihodnja nedelja nam prinese reprizo borbe med Primorjem in Mariborom na ljubljanskih tleh.

Letošnje nogometno prvenstvo tekmovalne se nagiblje h koncu. To velja v prvi vrsti za močnejše klube v poedinih naših podsavezih, dočim so klubi nižjih razredov še precej v zaostanku, kar je zaradi letošnjih zimskih in zgodnjepomladanskih vremenskih neprilik razumljivo.

Situacija je v skoro vseh podsavezih že kolikor toliko razčiščena. Za tekmovalna v državnem prvenstvu prihajajo v poštev edino prvaki, odnosno najmočnejši klubi v podsavezih. Zato so se tudi forsirala predvsem tekmovalna prvorazrednih klubov, da se lahko prične pravačasno kampanja za državno prvenstvo.

V Sloveniji se je plasiralo za tekmovalna v državnem prvenstvu moštvo Akademskoga športnega kluba »Primorje«. Ta privilegij je prvo moštvo Primorja v polni meri zaslužilo, vendar je obenem prevzelo nase nemalo delikatno nalogo, da primerno zastopa pred široko jugoslovensko športno javnostjo uspehe in plodove truda na slovenskih športnih poljih.

Preden pa se Primorje povsem legitimira za to svojo častno in odgovorno nalogo, mu bo treba prestati še zadnje poskušnje v ponovni tekmi z reprezentantom Maribora. Zadnja nedelja nam je prinesla morda nepričakovan triumph ljubljane nad opasnim tekmečem v Mariboru, preostane še, da se superioritet ljubljane afirmira tudi na domačih ljubljanskih tleh.

Zaupamo moštvo Primorja, ki je v letošnji sezoni hitelo od uspeha do uspeha. Toda prezgodnje veselje bi bilo nevarno, preoptimistično razpoloženje morda goljufivo. V živem spominu so nam še lanske hude borbe med istima kluboma, borbe v čijih razplet je moral končno poseči sam savez, da so se razjasnile za zeleno mizo, v kolikor se niso moge popolnoma razbistriiti na zelenem polju. Letos, pravijo, je moštvo Maribora še močnejše, je svojo igro in svoj sistem še bolj izpopolnilo, in če je minulo nedeljo klonilo pred ljubljanskim prvakom na lastnih tleh, je dopustna samo dvojna razlaga za ta debakl: ali je bilo Mariborovo moštvo indisponirano, ali je pa ljubljanski prvak v resnici trenutno toliko močan, da prihaja edino njegovo moštvo v poštev, da kot najmočnejše reprezentira slovenski nogomet.

V Mariboru je bil na igrišču rekorden poset. Pričakovati je, da bo tudi športna ljubljana storila svojo dolžnost in podprla domače moštvo s svojo navzočnostjo v težki borbi za pomenen laslo slovenskega prvaka. To ji bo tem lažje, ker je že v naprej sigurno, da bo bitka zanimiva, ker se bosta pomerila dva nasprotnika, ki sta vsak na svoj način gotovo najmočnejša na naših tleh.

Tekma se bo odigrala na igrišču Primorja na Dunajski cesti. Čas in druge podrobnosti se bodo še pravočasno objavile.

Včerajšnje nogometne tekme v Ljubljani

SK Svoboda : SK Slavija 2:1 (2:0)

Včeraj se je odigrala na igrišču Ilirije prvenstvena tekma med drugorazrednima moštvoma Svoboda in Slavija. Tekma je potekla v znamenju boja za točko. Vsekaror se je pričakovalo, da bo Svoboda, ki aspirira na prvi razred, premagala svojega nasprotnika z večjo goliferenco. Reči se pa mora, da je bila Svoboda skoraj skozi vso igro v premoči in je bila Slavija le nekolikokrat pred golom nevarna svoje-mo nasprotniku. Slavija si je z delenzivno igro izsilila gornji rezultat.

Svobodi manjka strelcev. V prvem polčasu je izvedla nebroj lepih napadov, ki so pa vsi ostali brez uspeha. Zanimivo je, da so vsi trije doseženi goli padli iz enajstmetrovke.

Sodnik g. Pevalek je s svojimi odločitvami glede foulov ustavil več lepih napadov pred golom v škodo Svobode.

Svoboda rezerva : Slavija rezerva 7:0 (4:0)

Rezerva Svobode je po lepi igri premagala šibko rezervno Slavijo.

JUNIORSKE TEKME

Včeraj so se pričele tudi prvenstvene tekme juniorskih moštev. Juniorji Ilirije so premagali juniorje Jadrana s 5:1. Tekma med juniorji Primorja in juniorji Slovana pa se ni vršila, ker Sloven ni nastopil z zadostnim številom igralcev.

Zagrebaška Concordia v Mariboru

Maribor, 9. maja. Danes je gostovala v Mariboru zagrebaška Concordia, ki je igrala s tukajšnjimi Železničarji. Tekma je z 2:2 (2:1) ostala neodločena. Rezultat je za mariborsko moštvo dokaj časten, vendar treba pripomniti, da so Zagrebčani nastopili s precejšnjimi rezervami.

Sofijska Slavija v Osijeku

Osijek, 9. maja. n. Danes je tukaj igrala sofijska »Slavija« proti tukajšnjemu Gradjan-skemu ter zmagala z 2 : 1. V soboto in nedeljo bo prvak Slavija nastopila v Zagrebu.

Nočometne tekme v inozemstvu

DUNAJ: Austria : Slovan 3:1 (2:1), Hertha : Vienna 5:4 (4:3), Admira : Wacker 2:1 (1:1).
LVOV: Pogon : Simmering (Dunaj) 3:0.
PARIZ: Anglija : Francija 4:1.

Službeno iz LNP. (Kaz. odbor.) Danes v petek (10. 5.) ob 20. uri seja kazenskega odbora v kavarni Evropa. Na to sejo se vabilo in sicer ob 20.10. igr. Jenko Boris, ob 20.20. igr. Dramin M. in Košak N. (vsi Ilirija); ob 20.40. igr. Erman Josip (Jadran) in pods. odb. gg. Bucik in Dečman. — Tajnik II.

Gospodarstvo

Pred novim povišanjem carin v Zedinjenih državah

Evropski gospodarski krogi so v zadnjem času z veliko pozornostjo zasledovali gibanje za ponovno povišanje carinske zaščite v Zedinjenih državah, zlasti ker so že danes ameriške carine zelo visoke. Kakor sedaj poročajo iz Newyorka, je bila novela k carinskemu zakonu v terek že predložena reprezentanci hiši. Pri tej novi pa ne gre samo za noveliranje, temveč za temeljito revizijo dosedanjih carinskih postavk. Predloženi zakonski načrt obsega 434 strani in vsebuje znatno povišanje ogromne večine postavk carinske tarife. Poleg tega pa vsebuje določbe, ki bodo v bodoče omogočale povišanje carin brez sodelovanja kongresa. Sprejetje te novele bo pomenilo popolno zmago ameriških carinskih protekcionistov, kar pomeni za vso Evropo težak udarec.

Ni izključeno, da bo povišanje ameriških carin povzročilo nove komplikacije v evropskem gospodarstvu, ki je tako močno navezano na izvoz v Zedinjene države, in sicer ne samo za kritje uvoza iz Amerike, temveč tudi za kritje ogromnih denarnih obveznosti. Vojni in povojni dolgovi Evrope namreč Zedinjenim državam gredo v milijarde dolarjev. Obresti in amortizacije teh dolgov pa more Evropa redno plačevati le tedaj, če bo imela možnost izvažati svoje izdelke, kajti koncem koncev se izravnanje obveznosti med državami izvrši vedno le z izmenjavo dobrin, zlasti ker Evropa ne prideluje zlata, da bi z njim lahko poravnala svoje dolgeve. Amerika pa gotovo tudi ne bo pripravljena ta kapital za stalno investirati v Evropi. Posledice, ki bodo nastale zaradi ograditve Zedinjenih držav z novimi carinskimi ovirami, se bodo morda pokazale šele, ko bo Evropa prestala najemati v Zedinjenih državah nova posojila. Nasprotstva med Evropo in Ameriko pa se bodo s povišanjem carin v Zedinjenih državah gotovo še povečala in bodo okrepila ona stremjenja v evropski politiki, ki gredo za tem, da se tudi Evropa, vsaj v carinskem pogledu, združi in da se zaščiti proti uvozu blaga iz Amerike.

Tudi za našo državo povišanje ameriških carin morda ne bo ostalo brez vpliva. Naš izvoz v Zedinjene države se je lani dvignil na 58,6 milijona Din nampraj 47,3 mil. Din v l. 1927. V Zedinjene države izvažamo predvsem rezan in tesan les (lani za 16,7 milijona Din), celulozo (15,4), oluščence orehe (4,2), obilje (3,7), višnje (1,8), rezance od sladkorne pese, deloma tudi klobuke, oljivo olje, ekstrakte za strojenje, umetni škrlavec itd. Eden najvažnejših izvoznih predmetov pa je buhalci in je rastlina, ki se pridobiva v Dalmaciji in služi za izdelovanje sredstev za uničevanje mrčesa. Lani smo ga izvozili v Ameriko za 7,2 milijona Din.

== Konferenca gospodarskih zbornic v Novem Sadu. Kakor smo že svoj čas poročali, se bo 26. in 27. t. m. vršila v Novem Sadu letošnja konferenca Zbornice za trgovino, obrt in industrijo. Na tej konferenci bo sodelovala tudi naša Trgovska zbornica iz Soluna. Razpravljalo se bo o naši trgovinski, železniški in carinski politiki. Tajnik novozadske zbornice prof. dr. Mirko Kosić bo referiral o sodobnih emernih srednjeevropske trgovine. Razprava o temeljnih vprašanjih naše železniške in carinske politike bo razdeljena na 7 referatov, in sicer: Industrija in avtonomna carinska politika (ref. ljubljanske zbornice); Kmetijstvo in avtonomna carinska politika (ref. beogradske trgovske zbornice); Obrtništvo in avtonomna carinska politika (ref. beogradske obrtna zbornica); Načelo klavzule o največjih ugodnostih (ref. solunska zbornica); Tarifna politika železnice (ref. zagrebška zbornica); Naša pomorska trgovinska politika (ref. splitska zbornica); Režnopolovne tarife (ref. osiješka zbornica). Konferenca se bo vršila v veliki dvorani novosadskega magistrata.

== Pred zakonskimi reformami v zavarovalni stroki. Kakor doznajamo, pripravljala vlada nekaj važnih reform in zakonov, ki se nanašajo na zavarovalno stroko. V prvi vrsti namerava ustanoviti državni urad za nadzorstvo zavarovalnih družb v naši državi. Ta urad naj bi strogo kontroliral poslovanje zavodov in pazil, da bodo premijske rezerve sigurno vložene, da bodo vedno odgovarjale prevzetim rizikom in da bodo brezpogojno ostale v naši državi. Nadalje se pripravljala zakon o zaščiti večletnih zavarovanj, s katerim se imajo zaščititi zavarovalne pogodbe, kakor tudi zakon o zavarovalnih pogodbah, s katerim naj se uredijo odnosi med zavarovalno družbo in zavarovancem. Končno se pripravljala še zakon o regulativu za zavarovalne družbe, s katerim naj se uredijo odnosi družb do države.

== Lep napredek somborske borze. Somborska borza za kmetijske proizvode je te dni izdala poročilo o svojem poslovanju v letu 1928, iz katerega je razvidno, da se je promet na tej borzi lani nepričakovano naglo dvignil ter je dosegel skoro že promet novosadske borze. Skupno je bilo lani zaključenih 24.777 vagonov nampraj 10.225 v letu 1927, 9.279 v letu 1926 in 3.287 vagonov v letu 1925. Nampraj letu 1927 se je torej lani promet več kakor podvojil. Največ prometa je bilo v koruzi (13.350 vagonov), v pšenici (9.147 vagonov) in v mlinskih proizvodih (1850 vagonov). Poslovanje razso-dišča se je prav tako povečalo ter je bilo lani predloženih 850 tožb nampraj 711 v letu 1927 in 487 v letu 1926. Število ekspertis pa je nazadovalo od 508 v l. 1926 odnosno 248 v l. 1927 na 199 v preteklem letu.

Borze

9. maja.

Devize in valute.

Beograd. London 275.63 — 276.46, Pariz 221.33 — 223.33, Newyork 56.67 — 56.87, Curih 1094.4 — 1097.4, Milan 297.025 — 292.025, Praha 167.93 — 168.73, Amsterdam 22.84 do 22.90, Berlin 13.4825 — 13.5125, Dunaj 7.9782 do 8.0082, Budimpešta 9.9012 — 9.9312, Bruselj 7.8836 — 7.9136.

Elekti.

Beograd. Investicijsko 44.50 — 46.25, Vojna škoda prometna 410 — 410.50, za maj 413 — 413.50, za december 435 — 436.50.

+ Dunajska borza za kmetijske proizvode (8. t. m.) Nazadovaje tečajev na inozemskih borzah ni ostalo brez vpliva na dunajsko borzo. Kupci so zelo revirirani. Jugoslovenska politika pšenica se je za maj nudila po 1.57 Kč ex šlep Dunaj. V koruzi je prišlo zadnje dni do večjega prometa pri nižjih cenah. Za plavajoče podunavsko blago zahtevajo prodajalci 1.56 Kč ex šlep Dunaj.

Naši kraji in ljudje

Prihod kraljevske dvojice na Bled

Ljubljana, 9. maja. Današnjemu popoldanskemu mariborskemu potniškemu vlaku sta bila priklopljena dva Pullmannova vagona, v katerem se je vozilo glavno dvorsko osebje, kraljeva garda in dvorski orožniki. Obenem je bil priklopljen tudi velik prtljažni vagon. Vse tri vagona so pozneje priklopili gorenjskemu popoldanskemu vlaku. Dvorno osebje z gardo in orožniki je popoldne prišlo na Bled ter takoj začelo pripravljati vse potrebno za prihod kraljevske dvojice.

Kakor izveemo, prideta prestolonaslednik Peter in kraljica Tomislava že tisti s svojim spremstvom na Bled. Kralj Aleksander in kraljica Marija prispeeta na Bled po enotedenskem bivanju v Zarebnu.

Kakor nam javljajo z Bleda, se je z današnjim dnem že uvedla redna dvorska služba v postnem, železniškem in varnostnem oziru. Kraljev dvorec Svobor je popolnoma preurejen. Vse je pripravljeno za sprejem visokih gostov. V kratkem prispe na Bled tudi godba kraljeve garde.

Zadnji topli dnevi so že privabili mnogo odličnih tujcev na Bled.

Slika o težkih posledicah zime

Mnogo se je že pisalo, kako težke posledice je povzročila letošnja huda zima v prometu, gospodarstvu in prirodi. Sedaj se lahko vidi, koliko so trpeli zlasti smrekovi gozdovi. Kako ogromno škodo je mraz povzročil našim železnicam, zlasti na progi Ljubljana-Split, osvetljuje dejstvo, da je postala splitska proga za tovarni promet šele z večerašnjim dnem popolnoma prosta. Do večerašnjega dneva so bili še vedno na posameznih postajah natrpani tovorni vlaki z blagom, ki so stali tam po več mesecev. Na postajah so čakali na daljino instradacijo vlaki lesa, cementa in drugega sličnega blaga kakor tudi vlaki s praznimi vinskimi sodi. Kakor znano, je bila splitska proga zaradi snežnih zametov in ledu popolnoma zaprta za tovarni promet od 12. februarja do 23. marca.

Železničarji so pretrpeli na tej progi velike napore in težave. V mrazu in pomanjkanju so vztrajali na progi ter se borili proti mrazu, ki je v njih vrstah zahteval mnoge žrtve.

Železničarji so bili pravi junaki. Bilo je zanje huje kot v vojski, se je izrazil poznavelec razmer.

Splitski pristaniki se je za Slovenijo velikega pomena. Postalo je izvozna točka za Slovenijo. Že prejšnje zime, posebno pa letošnja, so povzročale velike prometne ovire. Letošnja zima pa je povzročila velike difference med dobavitelji in odjemalci blaga. Mnogi odjemalci, ki so blago naročili v Sloveniji, so prejeli pošilke šele po treh in več mesecih ravno zaradi vremenskih ovir. Železniška uprava je uvidela težavni položaj ter je za trgovce, ki so imeli blago na zatrpanih postajah, omilila ležarske pristojbine.

Pismo iz Koroške

Celovec, 6. maja

Na pravično slovensko zahtevo, da mora napovedana kulturna avtonomija obsegati vse Slovence na Koroškem, odgovarja »Koroška domovina«, z roboto trditvijo, da so »domovini zvesti« koroški Slovenci spoznali, da je kulturna avtonomija samo stvar »Koroške slovenske stranke«, to je stvar, s katero hoče »ein Parteiklingel« delati politične kupčije... Nov prispevek k nemški intransigenciji, katera pa se bo zlorila pod silo evropskopolitičnih ozirov, dajočih manjšinskemu problemu vedno prominentnejšo vlogo...

Ko se je mudil celovški knezoškof v preteklem mesecu v Šmarjeti, so ga slovesno pozdravili tarani, razdeljeni, kakor poroča »Koroška domovina«, na dva tabora: »die Kärntner treuen« in »Koroška slovenska stranka«. Dve solski delnici sta izročili nadškofu šopke in ga pozdravili ena v nemškem, druga v slovenskem jeziku. V župnišču je potem škof sprejemal pritožbe in želje šmarjetskih taranov. Zastopnik »der Kärntner treuen« je želel da nai se v bodoče gleda na to, da ne pride na župniško mesto v Šmarjeti nikdar več kak jugoslovanski orientirani duhovnik, da ostane mir v župniji in občini. Zastopniki »Koroške slovenske stranke« so tudi povedali škofu svoje želje in pritožbe, opravljene in poštene. »Koroška domovina« se hudee nad njimi in jih označa za »jugoslavskih orientirani Chauvinisten«. katerih celovški škof seveda ne sme uslišati.

Svečano je zvenela slovenska narodna pesem na prireditvi v Borovljah. Uspeh je bil sijajen. Že teden dni prej so bile prodane vse vstopnice. Pevec so nastopali zvesto in ponosno. Ni bilo kmalu pevskega zbora, ki bi bil znal vti v našo pesem toliko življenja in globoke ljubezni. »Nmač čez izaro«, to je himna naših dolin, ta melika melodija je segla v srca vsem. Skupen nastop pod taktirko šentjakobskega pevovodje se je obnesel najbolje tudi z drugo pesmijo »Jes s'm an burn pavr«. Posamezni zbori s svojimi narodnimi pesmimi so podali sliko smotrenega pevskega pokreta, ki ga treba držati in vzgojiti do najvišje mogoče popolnosti. Vse točke so uspelo v največjo zadovoljnost našega občinstva. Slovenska pesem je triumfirala v Svečah in Borovljah. Miroljubno je našo ljudstvo. Delati hoče in po delu se veseliti. Živeti hoče in peti na svoji rodni grudi. Iz slovenske pesmi v Svečah in Borovljah je

Pri boleznih žolča in jeter, žolčnih kamenih, zlati uravna naravna Franz-Josefova grenčica prebava na naravno stopnjo poenotenja. Izkušnje na klinikah potrjujejo, da učinkuje domače zdravljenje z »FRANZ-JOSEFOVO« vodo posebno dobro. Če jo, mečano s toplo vodo, izpijemo jutraj na teš želodec. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

zvenel klic po pravici, za katere se bomo. Take prireditve morajo zajeti tudi srca onih Slovencev, katera lovijo Nemci v svoje raznarodovalne zanke.

Dne 11. in 12. maja priredi Schulverein-Südmark v Celovcu svojo vsakoletno zbirko, ki se porabi za potujevanje slovenske dece na Koroškem. Na zbirko vabijo s trditvami, da Ljubljana huiška slovensko ljudstvo na Koroškem in da treba »diti nasloke po agitaciji iz Jugoslavije zapeljanih Slovencev, ki zahtevajo pravice, kakršne se jim ne morejo dovoliti, ker bi ogrozile nemški značaj dežele.

Na Dravi in v Brdi zidajo in popravljajo. Vas Brda se je po zadnjem požaru izpremenila že v majhno prijetno letovišče. Posestnik Ozgan je ob lezeru postavil krasen letoviški dom. Čudno, da se baš iz tega lepega in prometnega kraja selijo v Kanado.

Občni zbor društva »Sloga« v Podravljah je bil prav dobro obiskan. Potekel je ico v redu in v zadovoljnost vseh. Društvo deluje uspešno. Izvoljen je star odbor, v katerem so sami delavni in zaslužni društveniki. Društvo »Zvezda« v Hodišah pravi 12. t. m. s primerno prireditvijo 25-letnici svojega obstoja.

Italijanska vlada je zagrozila, da bo vsakega Avstrijca, ki bi prekorajil hote ali nehoti državno mejo, prišla in se bo proti njemu, ako treba, rabilo tudi orožje. Dvlastnikom je tako odvzeta možnost, hoditi na planine, ki leže deloma na italijanski strani. Deželna vlada mora storiti potrebne korake, da ne bodo prizadeti trpeli škode.

Regulacija Bele je nujno potrebna ali že določena postavka 30.000 S je črtana iz letošnjega deželnega proračuna. Ograjene so hiše in rodovitna zemlja je vsako leto poplavljen. Toliko se je že obiljubilo in zaplavljal. Da bo Bela v kratkem »regulirana«, sedaj pa so vsi načrti zopet pokonani in prizadeti posestniki bodo trpeli vedno večjo škodo. V deželnem zboru je Wilfrider obžaloval onustitev velikih investicijskih del, ker bo brezposelnost rastla in slabe ceste ne vabijo tujcev v deželo. Tudi olčinu združljivosti v Lasu se ne bo moglo dograditi.

Zopet detomor v Prekmurju

Murska Sobota, 8. maja

V Nemčiji, Franciji in Vojvodini, kamor gredo vsako leto poljski delavci iz Prekmurja na sezonsko delo, se odigravajo včasih tragedije, ki pač uničijo to ali ono mlado življenje, v javnosti pa le tu in tam odjedne slaboten glas. Kje naj z lastnimi težavami preobremenjen človek še najde voljo, slediti stvarim, ki so tako daleč od njegene življenja.

In tako se registrira večinomoma le dogodek, ki vulkanizirno prodrejo navidezno mirno gladino — toda tega večnega vrenja pod njo — se malo opazi...

Cigler Marija iz Borejcev, sedem kilometrov od Murske Sobotice, je lansko leto v Nemčiji zanosila. Po njenih navedbah je oče njegovega otroka neki zakonski mož z večjo družino, ki pa ji je vključ temu objubil zakon — ko njegova sedanja žena umre...

29. aprila t. l. je doma porodila zdravo dete, moškega spola. Od sosedov ga pa ni nihče videl. In ljudje opazujejo, susljajo, dolže...

6. maja je bila v Soboti pri nekem cerkvenem opravilu — na poti domov pa jo ustavijo orožniki iz Tišine, s pozivom, da jim sledi k okrajnemu zdravniku. Ta je z lahkoto ugotovil dejanski stan in reva skrus



Zaključek kmečko-nadaljevalne šole v St. Jurju ob j. ž.

Pred kratkim je bilo v St. Jurju ob j. ž. slovesno zaključeno solsko leto na kmečko-nadaljevalni šoli, ki obeta roditi najboljše sadove. Solska telovadnica je bila ob zaključku nabit polna in vsi navzoči so se čudili absolutnem 11. letniku, ki so obdelavali razne panoge naprednega kmetijstva, koliko koristnega so se naučili v tako kratkem času. Gotovo bodo ti fantje najboljši gospodarji, če bodo sledili duhu časa in pridobilenim naukom. Poleg strokovnega znanja so se absolutni izkazali tudi z lepo igranim petjem. Fantje I. in II. letnika so tvorili močan zbor in se vadili vso zimo.

menda tudi edini med slovenskimi klavirskimi pedagozi, ki svoj pouk razširja tudi po tisku. V tem smislu se izraža tudi naš prvi slovenski pianist Anton Trost. Prvi zvezek je brez napak, drugi in tretji pa s te strani nista brezhibna, vendar jih bo s pomočjo svojega učitelja izlaska popravi vsak učenec.

V predgovoru k »Akordom« sestavlja pravilno ugotavlja, da je znanje najvažnejših akordov najboljše podlaga tudi za razumevanje pomembnega pouka o harmoniji. Goienec nai se še po nekaj mesecih vadi v čitanju in gladkem igranju kromatike, da bo kos tudi modernim skladbam, ki je v njih obilo kromatičnih znamenj tudi če so namenjene nižji stopnji. Snov je podana v zvezku po kromatičnem erdu, in sicer načeloma po analognih prijemih akordov, oziroma po enakih položajih roke. Ta red provzroča učencem najmanj težav. Vsi akordi z enakim prijemom roke so združeni v eno celoto. Glavno je, da dobi učenec pri klavirskem pouku lep in pravičen nastavek roke. Od lepega in pravičnega nastavka roke pri trevoku, ki ga Nemci imenujejo »Bock«, zavisi ves nadaljnji razvoj igranja. Moderni klavirski metodiki začno pouk s tem nastavkom in preidejo šele potem k prstnim vajam. Dunaški kritik in pianist dr. E. Beninger, ki piše mnogo tudi o pianistiki, pravi v svoji knjiži »Die elementaren Solifor-men in der modernen Klavierteknik«: »Najboljši začetek klavirskega pouka je dobro ležeči »Bock« (po Pavčičevi terminologiji »na-

šena, uničena, jih pelje domov, v hlev za govedo in pokaže pod dilo kanala za odtok gnojnice nedolžno trupelce, ki je kazalo se znake nasilne smrti.

Nesrečno dekle in njeno mater so prepeljali v soboške zapore. Neizprosna pravica bo zopet masčevala dejanje poedinca.

Smrt mlade delavske žene

Jesenice, 9. maja. Po odredbi zdravnika jeseniške bratovske skladišnice je v sredo jutraj bolniški uslužbenec odpeljal 32-letno Ivano Legat, soprogo tovarniškega delavca na Javorniku, iz jeseniške bolnice z vlakom v Ljubljansko splošno bolnico.

Težko tuberkulozno ženo je namestil v posebni železniški voz. Tik pred prihodom vlaka na železniško postajo v Žirovnici pa je s presenečenjem opazil, da je reva med vožnjo skozi žirovniški predor — izdihnila. Na postaji v Žirovnici so mrtvo ženo

Proslava 10letnice Glashene Matice v Mariboru

Maribor, 9. maja.

Mariborska Glashena Matica, posestrina ljubljanske Glashene Matice, tega najstarejšega slovenskega glashenega zavoda, je včeraj in danes slovesno praznovala 10letnico svojega obstoja. Doim predstavljala »noč«, še bolj pa nocojšnji veliki koncert v Unioni nekako revijo njenega kulturnega in umetniškega udeleževanja, pa je podala popoldansko današnje zborovanje v veliki unisoni dvorani nazorno sliko razvoja in tebega notranjega delovanja Glashene Matice v preteklih desetih letih. Ponovne prisrčne in navdušene ovacije, ki so jih bili deležni prav vsi, ki so si pridobili zasluge za izredno uspešen prelet tega najvažnejšega mariborskega kulturnega zavoda, so pač najboljši dokaz, da zna občinstvo pravilno ceniti zasluge njenih delavcev na glashenem polju.

Manifestacijsko zborovanje je bilo spojeno z blagoslovitvijo krasnega matičnega prporja in izročitvijo diplom šestim častnim članom, ki so bili izvoljeni na občnem zboru 19. aprila. Počastili so jo s svojim obiskom tudi gg. oblastni komisar dr. Josip Leskovar, kanonik Matko Vrabec kot zastopnik škola dr. Karla mariborski podžupan dr. Fran Lipold, predsednik okrožnega sodišča dr. Fran Zihner, višji finančni inspektor A. Sedlar ter množestveno občinstvo. Članice ženskega pevskega zbora so bile navzoče večinomoma v narodnih nošah, za častno mizo pa sta sedela poleg dotedanjega odbora ustanovitelja Glashene Matice okrožni sodnik in skladatelj Oskar Dev ter prvi predsednik Glashene Matice odvetnik dr. Rudolf Ravnik. Še prav posebno obeležje je pa dajala slavnostnemu zborovanju navzočnost gostov. Med drugimi so prišli na proslavo 10letnice Glashene Matice: »dopolnec hrvatskega pevskega društva« Kolo iz Zagreba Stjepko Debeljak in Josip Boranič, komponista Anton Lavrov in Emil Adamič iz Ljubljane, zastopnika pevskega zbora ljubljanske Glashene Matice Jakob Gerčar in I. Cerar ter zastopnik učiteljskega pevskega zbora UJU Karel Puhar iz Ljubljane. Brzojavne, oziroma pismene pozdrave so pa poslali: ravnatelj Konservatorija v Ljubljani Matej Hubad, pevska društva: Ljubljanski Zvon, Slavec in Krakovo - Trnovo iz Ljubljane, gospa Pavla Lovsetova, skladatelj dr. Schwab iz Celja, pevska društva: Lisinski iz Zagreba, Zora iz Karlova, Obilič iz Beograda, Baseler Liedertafel iz Basla, Rechtsziedl iz Curiha. Nadalje je prišlo tudi več pozdravnih pismen privatnikov, med drugimi iz Subotice in Osijaka.

Zborovanje je otvoril sedanjí zaslužni

Izvrstna zabava! Sinch in kirohot!

Lilian Harvey

v filmu smeha in veselih pustolovčin

„Noč v Londonu“

Predstave ob 4., pol 6., pol 8 in 9. uri
Tel. 2124. ELITNI KINO MATICA

izvagonirali ter jo prepeljali na njen dom na Rodinah pri Žirovnici

Tako je uboga delavčeva žena po čudnem naključju našla svoji večni počitek na pokopališču svojega rojstnega kraja in ne na ljubljanskem pokopališču, ki ji je bil namenjen.

predsednik Glashene Matice gimnazijski direktor dr. Josip Tominšek, ki je uvodoma pozdravil kumiro Zoro dr. Ravnikovo in nato sporočil, da se je zadržal prijatelj Glashene Matice veliki župan dr. Schaubach oddolžil z lepim prispevkom. Po pozdravu gostov je občil v daljšem govoru zgodovino postanka in razvoja Glashene Matice, ki je postala od svojega prvega nastopa dne 25. maja 1919 ob priliki prevoza zemeljskih ostankov Zrinjskega in Frankopana z Dunaja v osvobodeno domovino naša sedaj najmočnejša kulturna ustanova v Mariboru. Doim so imeli njeni nastopi v prvi dobi predvsem nacionalno - vzgojni in pevsko - propagandni namen in pomen, da je krenila Glashena Matica kasneje na nasvet slovenske ustanovitelj Oskarja Deva na strogo umetniško pot in se drži te smernice tudi še danes. Matična šola, pevski zbor, društveni orkester in koncertni biro pričajo dovolj o silnem razmahu Glashene Matice v Mariboru v desetih letih. Doživela je sicer težke krize, katere pa je z osebno požrtvovalnostjo svojih voditeljev in z resno pomočjo občinstva prebolela. Danes predstavlja Glashena Matica zavod, na katerega snov Slovenci na skrajnem severu naše države lahko v resnici ponosni. Koncem svojega govora se je predsednik poleg številnim aktivnim delavcem iskreno zahvalil še vladí, občinski upravi, mestni občini, denarnim zavodom ter vsem ustanovnikom in stalnim podpornikom, ki so najboljše jamstvo, da se Glashena Matica ni treba bati za življenjski obstanek.

Po govoru predsednika dr. Tominška je kanonik dr. Vrabec po kratkem govoru blagoslovil prapor, pevski zbor Glashene Matice pa je zapel pesem »Dvigaj se prapor v svobodno višave«.

Nato je kumica Zora dr. Ravnikova, viharo pozdravljena od Matičarjev in vsega občinstva, zabila prvi častni žebelj ter izročila prapor zastavoski Antonu Severju z nagovorom: »Pozivam Vas in vse navzoče, da čuvate ta prapor, ki naj ponese mlo našo pesem na vse strani, da jo spozna vse kulturni svet.« Vpovih je zanosila himna »Dvigaj se prapor«, občinstvo pa je ponovno frenetično zaploskalo in pridedilo kumici navdušene ovacije.

Prapor ima geslo: »Naša pesem slovenske zemlje slava«. Drog pa krasijo pozlačeni žebelji z imeni vseh, ki so prispevali za prapor.

Slavnostno zborovanje je zaključila slovesna izročitev diplom naslednjim častnim članom: predsedniku dr. Josipu Tominšku, ustanovitelju Oskarju Devu, prvemu predsedniku Glashene Matice, odvetniku dr. Rudolfu Ravniku, tajnici gđ. M. Rozmanovi in predsedniku pevskega zbora Janku Armušu.

Iz Novega mesta

n— Uporaba električne razsvetljave v okolici. Električno luč dobi iz novomeške elektrarne menda tudi graščina Ruperčev. Ker leži okrog Ruperčevih večja skupina vasi, bi bilo umestno, pri postavljanju voda računati na morebitno soropobno elektrike tudi v teh vaseh. Možnost bi bila dana zlasti obema najbližnjima in največjima naseljem: Stranski vasi in Birčni vasi. Tu di podzemska jama v vasi Jama bi z električno lučjo mnogo pridobila. Seveda bi bilo treba jamo najprej raziskati in jo napraviti dostopno obiskovalcem.

n— Pomanjkanje vode v podgrajski furi je zelo občutno, ker je vas brez tekoče vode in brez vodovoda. V suši in ob požarih utegne postati pomanjkanje vode v teh krajih naravnost usodno. Treba bi bilo vsaj v največjih vaseh te fare napraviti velike občinske vodnjake, kakor je n. pr. oni v Birčni vasi.

n— Smrt priljubljenega kmetkega fanta. Preminul je v novomeški bolnici Ivan Surja z Jame. Težka bolezen v želodcu je zahtevala takojšnjo operacijo, a bila je prepozna. Bil je šele 20 let star, vzoren fant, vedno zdravega, ne prisljenega humorja in vedno dobre volje. Bil je splošno priljubljen in kot muzikant znan daleč naokrog. Tudi kot igravec se je že takoj ob prvem nastopu izvrstno obnesel. Solski oder v Birčni vasi ga bo zelo pogrešal še bolj pa težko prizadeti starši in prijatelji. Zvesto je vedno prebiral napredne liste in razne knjige ter se iz njih izobraževal. Lahka mu bodi domova zemljica!

n— Sezona promenadnih koncertov. Godbeno društvo je priredilo v nedeljo prvi promenadni koncert. Promenada je bila zelo živa in pestra. Krasno pomladansko vreme je povzročilo, da se je v mestu zbralo mnogo okoliškega prebivalstva. Naši strumni gasilci pa so v nedeljo imeli svoje tradicionalno slavo na Božjem grobu.

n— Znana davčna afera, o kateri smo svojčas že poročali in ki bi imela te dni priti pred novomeško poroto, odpade ker jo bodo odpravljali pred rednim sodiščem v Ljubljani.

n— 90letni berač premikast hlapca Na Bregu se je stpel berač Marko, znan menda po vsej Sloveniji, s hlapcem Pavletom, ki služi pri Kušanlu v Kandiji. Berač Marko je star 90 let, pa je do dobra premikastil zastavnega fantia. Nenavadni pretep so povzročili nekateri prenapetosti, ki so dajali obema za pijajo in ju vzpodbujali h korajži.

Lov na bele medvede

kite, mrože itd.

Solska predstava danes

ob 14.30 uri v KINU MATICA

Kulturni pregled

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA.
Petek, 10.: Zaprtlo.
Sobota, 11.: ob 15.: Krog s kreda. Dijaška predstava po znanih cenah. Izven.
LJUBLJANSKA OPERA
Zaprtlo do 26. maja. (Turneja v Dalmacijo.)
MARIBORSKO GLEDALIŠČE.
Petek, 10.: Zaprtlo.

Beograjski PEN-klub

PEN - klub v Beogradu deluje že nekaj let uspešno v duhu svojega mednarodnega programa: zblizevanje med raznimi literaturami, navezovanje osebnih stikov z ujemovimi reprezentanti. V Jugoslaviji pa so razmere take, da mora delovati tudi za zblizevanje domačih literatur, ki so po tradiciji ločene in hodijo vsaka svoj pot. Prvi pomembni korak v tej smeri je storil prvi, ko je povabil v Beograd delegacijo ljubljanskega PEN - kluba ter priredil v prostoriš odonle univerze slovenski literarni večer, na katerem so nastopili gg. Oton Zupančič, Fran S. Finžgar, Fran Albrecht, Anton Novčan, Anton Vodnik in B. Borko.

Sedanji prihod članov beograjskega PEN-kluba v Ljubljano ni samo vrnitev lanskega obiska, marveč nova točka v klubovem pro-

gramatičnem delovanju: potrditev in osvežitve literarnih stikov med Beogradom in Ljubljano.

Tako ne smemo videti v prireditvi PEN-kluba v Narodnem gledališču dne 13. t. m. zadeve literatov in njihovih najžgega občinstva, temveč za manifestacijo jugoslovanske kulturne zblizanja, ki ga vsi hočemo na oni zdravi in stvarni podlagi, ki nas lahko edina preporodi na znotraj in nas vse afirmira v vnanjem svetu.

Predsednik beograjskega PEN - kluba je bivši minister gosp. Milan Grol, podpredsednik pa znani pisatelj gosp. Veljko Petrovič, ki se bo po dosedanjih izpizicijah pridružil delegaciji, čeprav najbrž ne bo nastopil.

Nove muzikalije

V izdali Glashene Matice je izšel 3. zvezek klavirsko-pedagoškega gradiva profesorja Josipa Pavčiča pod naslovom »Akordie«. Je to sistematično uretjena učna snov za sluzno in splošno igranje najvažnejših akordov na nižji stopnji klavirskega pouka. G. Pavčič je sestavljal prejšnja dva dela te za pravičen klavirski pouk tako važne klavirske šole: durove in molove skale, ter z veliko vnanjo in veseljem gradi svoje delo dalje. Zlasti moram z zadoščenjem ugotoviti, da je on prvi in

Domače vesti

„Življenje in svet“ št. 19

Pravkar je izšla števil. 19. tedenske revije „Življenje in svet“ z naslednjo vsebino:

Na uvodnem mestu priobčuje članek slovenskega indijskega prirodoslovca Sira Jagadisa Boseja (z avtorjevo sliko)

Življenje rastline

z zanimivimi podatki iz učenjakovega življenja in dela.

Nato sledi interesantna filmska črtica

„Krvnik Williams“

za njo pa aktualen članek (s štirimi slikami) Sv. Zora

Poišči si srečo sam!

O poizkusih sodobne medicinske vede z živalmi govori sestavek

Živali v službi človeškega zdravja.

Prva med evropskimi državami, ki je pričela uvajati električne lokomotive v železniški promet, je bila Švica in o tem poroča V. Šv. v članku (s sliko)

Velika elektrolokomotiva v Švici.

Zanimivo in pomembno je poročilo holandskega raziskovalca Afrike W. Jasperta

Med novo odkritim zamorskim plemenom.

ki živi nenkako tisoč kilometrov od obrežja v portugalski koloniji Angoli in se imenuje Vačivokve. (Članek je ilustriran s šestimi lesorezi slikarja grafika E. Justina.)

Pisatelj dr. Fr. Zbanič zaključuje svojo povest

Jabolčni pečki.

nakar popisuje Henrik Kolbrunner

Slike iz Manile.

glavnega mesta na otoku Luzon.

Dr. Vl. Travner nadaljuje svojo veleznimivo razpravo o

Čarovništvu in čarovniških procesih

ter prihaja od prvih modernih čarovniških procesov, med katerimi spada tudi proces zoner Veronike Deseničnik

Nato sledi članek ene najbolj znane in najbolj priljubljene ameriške pisateljice Kathleen Monis

Ali je vredno biti moralen?

Zanimiv je sestavek (s sliko)

Žival, ki izumira.

t. j. žirafa, ki bo kmalu izginila tudi iz zooloških vrtov, ako ne bo dovolj zaščitena njen obstoj v njeni domovini.

Zelo interesanten je opis (z zemljevidom)

Krvnih daritev in čarovnij na otoku Haití.

Številko, kateri je priložena lepa umetniška priloga

Večer v Kokri

po originalu F. Krašovec, zaključuje sestavek

Nova raziskavanja o srcu.

„Življenje in svet“ izhaja tedensko ter stane celotno 80 Din, polletno (zaključna knjiga) 40 Din, četrtletno 20 Din, mesečno 8 Din, posamezna številka pa samo 2 Din. — Naroča se pri upravi: Ljubljana, Knafljeva ulica 5.

* **Letošnji kongres Jadranske Straže** se bo v smislu zaključka glavnega odбора vršil v Sarajevu v dneh 22. in 23. junija. Kongres bo izvolil novega predsednika izvršilnega odбора ter bo reševal celotno vrsto društvenih vprašanj. Oblastni odbor v Sarajevu namerava pri tej priliki prirediti veliko manifestacijo za Jadrano. Admiral Stanković bo predaval o pomenu naše vojne mornarice, dr. Ivo Tartaglia pa o smernicah delovanja Jadranske straže. Pri tej priliki se bo priredila v Sarajevu velika razstava slik in fotografij za Jadrano.

* **Mednarodni kongres boleznikov v Jugoslaviji.** Kongres Mednarodne federacije bivših bojevnikov se bo letos vršil v Jugoslaviji. Kongres se bo pričel v Beogradu 1. septembra istodobno s kongresom našega Udruženja rezervnih oficirjev in bojevnikov. Po otvoritvi kongresa bodo obiskali delegati nekatere kraje v Sumadiji. Potem se bo kongres nadaljeval v Zagrebu, odkoder se bodo udeleženci podali preko Plitvičkih jezer na naše Primorje, kjer se bo kongres zaključil. Po dosedanjih podatkih se bo kongresu udeležilo nad 150 delegatov iz 9 evropskih držav. Največ, okoli 50, jih bo prišlo iz Amerike.

* **Za akademijo znanosti in umetnosti v Ljubljani.** Oblastni komisar mariborske oblasti dr. Josip Leskovar je dovolil prispevek 100.000 Din za akademijo znanosti in umetnosti v Ljubljani.

* **Naši v Ameriki.** V Buenos Airesu v južni Ameriki je prošli mesec začel izhajati „Slovenski tednik“, s podnaslovom „El Semanario Esloveno“. Približno dvajset tisoč Slovencev se je doslej priselilo v Argentino, ki so prepuščeni samim sebi in nimajo nikogar, ki bi jih branil, učil in vodil. Zato jim bo dobrodošlo glasilo, ki jim bo pomagalo vsaj z dobrimi nasveti ter jih informiralo o vsem, kar se godi v domovini. Novi list, ki je neodvisno informativno glasilo, posvečeno podku in zabavi, izhaja vsako soboto v Buenos Airesu, Calle Pasteur 52 ter stane za pol leta 4 argentinske dolarje, za inozemstvo 10 dolarjev. — Naš žužemski rojak Vehovec, o katerem smo svojedobno poročali, da je na svojem potovanju preko obeh kontinentov Amerike bil ustavljen ob meji Zedinjenih držav Severne Amerike in ni mogel nadaljevati potovanja, je sedaj rešen iz zadrege, ker so naši clevelandski rojaki zložili vsoto 500 dolarjev za „bond“, ki ga je zahtevala omejena oblast. Vehovec je sedaj omogočeno potovanje tudi po Zedinjenih državah. — V Clevelandu je umrl Slovenec Frank Hren v starosti 45 let ter Marijeta Papež, rojena Pirnat, stara 53 let, ki zapušta osem otrok. Rodom je bila iz župnije Sv. Orogar na Dolenskem.

* **Ameriško - jugoslovanski klub.** Kakor javlja „Jugoslovanski Obzor“, ki izhaja v Milwaukee, so v Clevelandu ustanovili Slovenski, Hrvatski in Srbi Ameriško - jugoslovanski klub, ki naj bo nekaj reprezentativni forum clevelandskih Jugoslovencov. Člani odбора so: Anton Grdina, predsednik; Janko Rozelj, tajnik in blaginik; odborni-

ki pa dr. Mally, Gornik, Leban, Mandič, Mihačević in Brajdič. Prvi odlični gost, ki ga bo sprejel novo ustanovljeni klub v imenu naselbine, bo najbrže slikar Jakac iz Ljubljane, ki pride na obisk v Zedinjene države. Klub namerava povabiti tudi novega jugoslovanskega poslanika v Washingtonu dr. Pitamica, da poseti Cleveland.

* **Poučno potovanje dubrovniških pomorskih akademikov.** Skupina 50 akademikov trgovske pomorske akademije v Dubrovniku se je s svojimi učitelji prošla sredo podalo na poučno potovanje na šolski ladji „Vila Velebita“. Potovanje bo trajalo 25 dni po Jadranskem in Sredozemskem morju.

* **Nova sekundarna zdravnik** Gg. dr. Stanko Lutman in dr. Marjan Hooska sta imenovana za sekundarna zdravnik pri mariborski državni bolnici.

* **Poročil se je včeraj na Brezjah** g. Oskar Adamič trgovec v Ljubljani z gđ. Marijo Kogovčev iz Viča. Čestitamo!

* **Smrtna kosa.** V Žužemberku je umrl 83 letni g. Jakob Škerl, urar in posestnik Pogreb-zasluznega in priljubljenega moža bo danes ob 18. Čast njegovemu spominu, rodbini iskreno sožalje.

* **Inspekcija pomorskih akademik.** Načelnik ministrstva trgovine dr. David Korenić se je podal na inspekcijsko potovanje ter bo pregledal vse naše trgovske pomorske akademije na Jadranu.

* **O požaru v ruški tovarni** smo prejeli naslednje pojasnilo: Dimnik se ni vnel, ker ga sploh ni in se dim odvalja skozi pločevinaste cevi. Požar je povzročil kratak stik, ki je nastal najbrže zaradi slabega materiala v napelavi. Večje škode ni in so stanovanja v baraki ostala neškodovana. Gasilci niso tovarniški gasilci, ki jih sploh ni, temveč le člani Prostovoljnega gasilnega društva v Rušah, ki so zaposleni v tej tovarni in so s pomočjo delavcev takoj začeli z rešilno akcijo. Gasilci iz Ruš so bili že nekaj minut po izbruhu požara z motorno brizgalno na mestu ter takoj lokalizirali požar. Pozneje so prispele gasilci iz Bistrice in končali iz Maribora. Teh ne bi bilo treba klicati, ker imajo domači gasilci dve motorni brizgalni. Domači gasilci bi sami prosili za pomoč iz Maribora, če bi videli, da ne morejo zadušiti ognja. Pri pomniti je treba še to, da so morali sami privleči in odvleči motorno brizgalno, da si jim je nekdo za požarne nesreče zagotovil avtomobil in šoferji.

* **Smrtna nesreča pri delu.** V Smolencih v Slovenskih gorah se je prošli terek pripetila nesreča, ki je zahtevala človeško življenje. Tamkajšnji posestnik in župan Valentin Kaučič je skupno s svojimi bi zaposlen s podiranjem dreves. Pri tem je padlo drevo zadelo Kaučiča tako nesrečno, da je moč obležati na mestu mrtve.

* **Samomor ugledne gospe** v Osijeku. V Osijeku je izvršila samomor 64 let stara vdova Sofija Kolman, potekoma stare osješke patricijske rodbine. Samomor je izvršila z vdihavanjem plina. Ko se je ob 9 zjutraj njeva služkinja vrnila s trga domov, je našla gospo že mrtvo. Zdravnik, ki je bil poklican na pomoč, je mogel ugotoviti smrt. Kakor se domneva, je bil vzrok obupnega čina težka bolezen na srcu.

* **Obledela obleke harva** v različnih barvah in plisiru tovarna JOS REICH.

* **Klobuke iz klobučevine** (Filiz), damske in moške, kemično čisti in lika tovarna Jos. Reich.

* **Ure za birmo:** Slavko Rus, Dunajska št. 9.

656

Iz Ljubljane

U. — **Odhod generala Nedića iz Ljubljane.** V sredo je dosednji komandant dravske divizije, general Milutin Nedić odstopoval na svoje novo službeno mesto v Skopje. Na glavnem kolodvoru so se od generala Nedića, ki si je pridobil v slovenski publici prav mnogo simpatij, poslovili zastopniki civilnih in vojaških oblasti. Med drugim so pri slovesu pozdravili g. generala veliki župan dr. Fran Vodopivec, general Vuković, češkoslovanski konzul dr. František Resi, rektor ljubljanske univerze dr. Milan Vidmar, celokupni oficirski zbor s poveljniki posameznih polkov in s šefom divizijskega štaba polkovnikom Rupnikom na čelu ter mnogi predstavniki raznih korporacij in organizacij.

U. — **Priloh generala Tripkovića.** V sredo popoldne je prišel v Ljubljano novimenuvani komandant dravske divizije Ljubljancem splošno znani general Tripković, ki se je odlikoval v bojih za osvoboditev naše Koroške. Na glavnem kolodvoru so generala Tripkovića pozdravili general Vuković, šef divizijskega štaba polkovnik Rupnik, komandanti polkov, celokupni oficirski zbor ter predstavniki civilnih oblasti in korporacij z velikim županom dr. Vodopivcem na čelu.

U. — **Kongres bančnih uradnikov v Ljubljani.** V dneh od 18. do 20. t. m. se bo vršil v Ljubljani kongres bančnih uradnikov Jugoslavije. Kongresa se bodo udeležili delegati vseh organizacij bančnih namestencev iz cele države in tudi zastopniki inozemskih organizacij, zlasti iz Češkoslovaške.

U. — **Zagrebski akademiki v Ljubljani.** S popoldanskim potniškim vlakom so včeraj prišli v Ljubljano sluhatelji zagrebske filozofske fakultete z nekaterimi profesorji. Na glavnem kolodvoru so jih pozdravili profesorji ljubljanske univerze in mnogi sluhatelji filozofske fakultete. Akademiki si bodo danes ogledali razne institucije univerze in druge zanimivosti mesta.

U. — **Francosko predavanje na univerzi.** Pod pokroviteljstvom Francoskega instituta v Ljubljani se bo vršilo v soboto ob pol 19. v slavnostni univerzitetni dvorani predavanje g. prof. Reya s skriptičnimi slikami o predmetu: „Le sentiment de l'antiquité dans l'art français (Le Lyrisme)“.

Opozorjamo, da je g. profesor Rey, ravna-

telj arheoloških izkopnin v Albaniji, odlični znanstvenik in da je njemu pripisovati mnogo važnih iznajdb, ki so vzbudile pozornost med omikanim svetom. Člani in prijatelji Francoskega instituta so iskreno vabljeni, da prisostvujejo temu predavanju.

U. — **Pri javni borzi dela v Ljubljani** je v času od 26. aprila do 4. maja 1299 iskalo dela 1099 moških in 318 žensk, skupaj 1417 brezposelnih. Prostim mest je bilo 155 moških in 10 žensk, skupaj 165. Posredovanj se je izvršilo 98 moških in 9 žensk, skupaj 107. Odpotovalo je 19 moških in 2 ženski, skupaj 21; odpadlo pa je 36 moških in 35 žensk, skupaj 71 brezposelnih.

U. — **Lep praznik.** Na včerajšnji praznik smo imeli prekrasno vreme, ki je izzbilo iz mesta v bujno zeleno naravo na tisoče in tisoče izletnikov. Jutranji vlaki iz vse smeri zlasti na goreniško so bili natrpani polni. Na kolodvoru je bilo zjutraj zelo živahno. Tekom dopoldneva in popoldneva je vporabilo zelo veliko ljudi tudi avtobuse vseh avtomobilskih prog. V okolici mesta je vladalo ves dan izredno živahno razpoloženje. Močno obiskana je bila včeraj Šmarina gora, zastopala seveda tudi na Katarina in so v splošnem ljudje okupirali za kratke ure vse vršice v bližini in daljini okolici. Izredno veliko izletnikov se je podalo zjutraj tudi v Ljubljano, kjer se nekam skrivnostno in doslej le malo obiskani polhovgrajski kot Zvezo s tem prelepim krajem, ki ima tako divno gorsko ozadje, kakor malo kakšen kraj, je oskrbelo Magistrovo avtobusno podjetje, ki vzdržava zaenkrat promer le ob nedeljah in praznikih, a bo v bodoče, kakor čujemo, uvedlo rednejšo zvezo.

U. — **„Grob na severnem tečaju.“** Danes ob 14.30 bo priredila ZKD prvo svojo šolsko predstavo z velevažnim filmom, ki nam predločuje v izbornih slikah, s kakimi težavami se imajo boriti ekspedicije v arktične pokrajine. Izborni je napisan lov na kita, na severne medvede itd. To je spored ki ga moramo šolski mladini kar najočjeje pripraviti. Šolska vodstva si lahko preskrbe vstopnice po 2 ali po 4 Din za sedež v predprijadi dopolne v tajištvu ZKD ali od 14 dalje pri blaginji.

U. — **Promenadni koncert** Nar. žel. glasb. društva Sloke se bo vršil povodom 10 letnice društva jutri v soboto, dne 11. t. m. ob pol 19. v Zvezdi pod vodstvom kapelnika g. Herb. Svetelna. Spored: 1.) Uvodna koračnica; 2.) Richard Wagner: Lohengrin-potpuri; 3.) G. F. Händel: Aleluja; 4.) Rubinstein: Asra-pesem; 5.) Beethoven: Egmond — uvertura; 6.) Ohlsen: Lotosove cvetlice — valček; 7.) Schubert: Ob morju — pesem; 8.) Bardorfer: Slovenske pesmi — patpurji; 9.) Grosch: U boj — koračnica.

U. — **Nezgod.** Patrolajoči stražnik je začel v četrti ob 4. zjutraj iz mestne jame med Vodovodno cesto in Podlimbarskega ulice nek stokanje. Stražnik, radoveden, kaj se godi spodaj je stopil v jama in našel tamkaj ležečega na pesku trgovca Ivana D., stanujočega v Rožni dolini. D. je bil po glavi ves oblit s krvjo, ki mu je tekla iz rane nad nosom. Ko je stražnik ranjenca spravil iz jame na cesto je ta izpovedal, da se je ponoči ponesrečil in je v temi zdrsnil s poti v jama. Ker je ponesrečenec tožil o bolečinah v levem stegnu, so ga odpeljali z rešilnim vozom v splošno bolnico.

U. — **Zopet tatvina kolesa.** Poduradnik Marij Prelec, stanujoč v Zelenci jami 7, je imel predvčerajšnjim opravka v Dalmatinski ulici, kjer je zapeljal svoje 1300 Din vredno kolo v vežo hiše št. 10 in ga putiral brez nadzorstva. Ko se je Prelec odstranil, je kolo že zasedel neznan tat in se odpeljal. Ukradeni kolo je bilo modro pleskano, znamke „Adler“.

U. — **Tatinski drobiž.** Ana Potočnikova, stanujoča na Karlovski cesti 7, je prijavila, da ji je predvčerajšnjim nekdo ukradel iz stanovanja uro budilko, vredno 40 Din. — Steklar Drago Jurša iz Zagreba je prišel nekako pred 14 dnevi v Ljubljano in se naselil pri neki stranki na Sv. Jernela cesti, št. 19. Jurša je že dne 1. t. m. neznano kam pobegnil, ne da bi poravnal razne dolge. Terezija Benegalija, stanujoča sedaj v mestni baraki na Jžanski cesti je prijavila, da je bilo tekom zadnjega časa dvakrat vlomljeno v podstrešje hiše št. 10, na Kriekovem trgu, kjer ima spravljeno pohištvo. Neznani uzmornik, ki se je poslužil ponarejenega ključa, ji je odnesel za okrog 400 Din posteljnega perila.

U. — **Seznam izgubljenih predmetov.** Od srede do konca preteklega meseca so bili policiji prijavljeni naslednji izgubljeni predmeti: vsota 1200 Din, 3 vsote od 20 do 480 Din gotovine, več ženskih torbic z vsebino od 50 do 100 Din, 1 bankovec za 100 avstrijskih šilingov, 2 zlati damski zapestni uri, 1 srebrna moška ura, 1 srebrna trokrovna ura z monogramom A. P., 1 zlata zapestnica, 1 zlata kavatna čela, ogrlica iz kristalnih kamenčkov z obeskom velikega kristalnega kamenčka, 1 srebrn uhan z 9 briljanti, 1 kovčeg, več poselskih knjižic in 1 pes hrt rjave barve. Naljeni na so bili naslednji predmeti: več bankovcev od 10 do 100 Din, več zlatih prstanov, med njimi tudi 1 poročni, nekaj denarnic z malimi vsotami denarja, 3 dežniki, zastavni listek, svilena šerna listnica s svežnjem ključev, hranilna knjižica mestne hranilnice v Ljubljani na ime Marjan Koželj, sportna čepica in končno — 1 čoln.

U. — **Ure za birmo.** F. Čuden, Prešernova 1.

113

U. — **Foto-Stant, Kolodvorska 18,** fotografira po nižnjim cenah ves ma.

644

U. — **Zlato obleke in plašče, moderne vedno v zalogi pri tvrdi F. Lukič, Stritarjeva ulica.**

81

Radioeman-ajsko termalno kopališče DOLENJSKE TOPLICE (pri Novem mestu). Zdravi trajno in sigurno reumatizem, nevralgije, ženske bolezni itd. Edino kopališče, v katerem so vse kopališčne naprave nad izvirk 37—38° C topline. Železniška postaja Straža. Toplice. Zahtevajte prospekte. Cene znane, posebno v pred in po sezoni.

Iz Maribora

Mariborska redakcija „Jutra“ ima telefon številko 440.

a. — **Poslovilni večer generala Spasića.** Oficirski zbor mariborske garnizije priredi v soboto 11. t. m. ob 21. svojemu dolgoletnemu komandantu generalu Dimitriju Spasiću ki je imenovan za pomočnika komandanta vardarske divizijske oblasti v Bitolju poslovilni večer v dvorani Uniona, na katerega so vabljeni vsi prijatelji in znanci z generala.

a. — **Strah ima velike oči.** V noči od toraka na sredo okrog 2., ko je ura duhov že davno minula se je pojavila v okolici koroškega kolodvora bela prikazen, ki je nosila na kolodvor razne časopise, košare, svetiljke in druge predmete. Zagmetna oseba, ki je v tako pozni uri strašila po ulicah, pa je bila, kakor je ugotovil vratar koroškega kolodvora, umobolni K. M., ki se je v spodnji obelki sprehal po mestu in vzmiral pasante. Tudi je hodil trkat in budil na okna kolodvorskih pisarn. Končno so ga s pomočjo stražnika spravili na dom v Črtomirovi ulici 8.

a. — **Nesreča pri delu.** Predvčerajšnjim popoldne je zgrabil stroj 30 letnega Al. Kacijana, delavca v pletnišnici Hutter, in mu zdrobil levo roko pod komolcem. Z rešilnim avtomobilom so ga prepeljali v bolnišnico.

a. — **Drzen vlom pri belem dnevu.** V stanovanje Jakoba Čehila v Trubarjevi ulici je včeraj med 9 in pol 12 dopoldne vlomil neznan nepridiprav ter iz nezaklenjene omare odnesel 8 m belega platna in raznih oblik v vrednosti 2 do 3000 Din. Policija išče predrznega vlomilca.

a. — **Tatovom pride vse prav.** Restavratorka hotela Mariborski dvor, Andreja Osetin, je neznan tat ukradel iz oddelka za žensko toaletno 40x60 cm veliko stensko ogledalo v vrednosti 400 Din. Pred nakupom se svari. — Na vrtu splošne javne bolnice se je pojavil preteklo noč čuden tat. Spravil se je nad čebelnjak, najbrže v veri, da bo našel nekaj medu ali vsaj kaj satovja. Imel pa je smolo. Prevrnil je sicer dva panja, a brez uspeha. Najbrže so prebujene čebeličice odgnale predrznega vlomilca.

Iz Kranja

U. — **Hrvati v naših planinah.** Za binkoštno praznike priredi zagrebško planinsko društvo „Sljeme“ izlet v dveh skupinah na naše planine. Ena na Stoli in Golico druga na Storič Razveseljivo je, da se pričelnajo tudi Hrvati zanimati za prelepe in ne preveč poznane „Storiške kraljevine“.

U. — **Zanimiv obisk v Strazišču.** Pretekli terek so se mud v Strazišču delegati delavskega združenja kongresa iz Ljubljane pod vodstvom ravnatelja Antona Kristana in tajnika Centrale delavskih zborno dr. Topalovića. Ogledali so si staroslovno sirsarko in žimarsko obrt, ki slovi po svojih izdelkih po vsem svetu in ki je edina te vrste v naši državi. Posetili so Sitarsko in žirsko zadrugo in M. erlovo tovarno za žimnice. Posetniki so se pohvalno izrazili o tej domači industriji. Goste sta vodil gg. Jakob Bajželj in ravnatelj V. Hlebec.

Iz Škofije Loke

U. — **Gjurgijev uranek** je bila za naše mesto zanimiva in vesela novost, ki so nas z njo seznanili oficirji in vojaki naše garnizije. V ponedeljek zgodaj zjutraj so namreč gostoljubni oficirji povabili meščanstvo na Kancelji, kjer so nas pogostili s pečenko in vinom, civilisti pa so možstvo obdarovali s polnimi škafliji cigaret. Pri jutranji zabavi je igrala godba dravske divizije, da so tudi Ločanke poskočile z vojak v razposajenem kolu. Uranak so posetili vsi predstavniki uradov in mnogo meščanstva, ki je zlasti občudovalo precizne telovadne vaje vojakov Komandant garnizije, g. major Bakić je v krasnem govoru razložil pomen tega dne, ki spominja na hajdukovanje srbskih vstavev v boju za svobodo. Prireditelj je vzbudila najtoplejše simpatije in navdušenje za naše krepke Ličane, Hercegovce in Srbijance — rekrute, vse je pa navdajalo občudovanje, kako ogromna je razlika med staro avstrijsko in našo mlado junaško vojsko.

U. — **Razglasi Sreška izpostava** poziva vse posostnike prašičev, da se prepreči redičica, ki dela vsako leto občutno škodo, naj v 14 dneh prijavijo število svojih prašičev, ki se bodo zaščiteno cepili. Posostniki, ki so se poslužili vrstvenega cepljenja, se bodo za primer eventualnega pogina prašičev od slučaja do slučaja podelile podpore od strani oblastnega odбора. Proti vsakemu pa, ki bi zakrivil nastalo kužno bolezen, se bo postopalo strogo po zakonu.

U. — **Kolo ukradeni.** Na veselici gasilnega društva Virmarje pri Škofji Loki dne 5. t. m. je bilo iz garderobe ukradeni novo kolo znamke „Torpedo“ št. 349.609. Kdor bi tako kolo slučajno dobil v nakup ali videl, naj blagovoli sporočiti oblasti ali samemu društvu, ker je s tem, da je sprejelo kolo v šrambo kot mlado društvo občutno prizadeto.

U. — **Županstvo poziva lastnike psov,** da plačajo pasjo takso 60 Din v teku osmih dni.

Danes zadnji monumentalni vefilim

Beli šator

ali

Borba za zvestobo in ljubezen.

Romantični orijent. Krasne slike. Ne zamudite! Predstave ob 4., 7., 8., 9. uri. Telefon 2730. Kino „Ljubljanski dvor.“

Z Jesenic

U. — **Pred graditvijo občinskega kopališča na Jesenicah.** V najkrajšem času začnejo na pobudo mestnega občinskega sveta graditi moderno in obširno kopališče v bližini kraja, kjer se potok Jesenica izliva v reko Savo. Bazen bo 60 metrov dolg, 25 metrov širok ter bo poleg njega zgrajeni večje število kabin. Dotok vode v bazen bo napeljan iz onega dela potoka Jesenica, ki goni žago lesnega podjetja g. dr. Rekarja. Stroški za gradnjo bodo znašali blizu 300 tisoč Din. S tem dobimo prepotrebno kopališče, saj morda nikjer v Sloveniji ni toliko prahu in dima kot v naši ozki dolini Škofja. Da da bo kopališče nekoliko preveč oddaljeno. Zlasti nameščenci se radi oddaljenosti ne bodo mogli posluževati kopališča v prostih popoldanskih urah.

Iz Tržiča

U. — **Otvoritev Zdravstvenega doma** se bliža z naglimi koraki. Še teden dni nas loči od pomembnega dne, ko bo odprt v Sloveniji drugi dom, kjer bo dobivala zdravila od najnežnejše starosti do končane šolske ali učne dobe vsa zdravniška pomoč in vsa potrebna navodila, da si očuva in utrdi svojo zdravje. Pa ne samo za mladino tudi za odrasle bo dom največjega pomena, saj bo v njem nastanjeno javno kopališče. 8 prh in 2 kadi s prho in mrzlo vodo, kjer se bo za mal denar dveh, odnosno šesterih dinarjev vsakdo okopal in zahvalil oblastem za dobrodelno ustanovo. Tržiško javnost še danes pozivamo, da se na otvoritev bistojno pripravi in da pokaže, kako zna Tržič sprejemati drage goste od blizu in daleč. Na binkoštno nedeljo torej v Tržič k otvoritvi Zdravstvenega doma!

Iz Zagorja

U. — **Gospod Cesar, član ljubljanskega Narodnega gledališča, kot gost v „Dobrem vojak Švejk“.** V soboto ob 20. bo gostoval pri nas znani komik ljubljanskega gledališča g. Cesar v glavni in naslovni vlogi „Dobrega vojaka Švejka“. Komur je do smeha in dobre volje, naj ne zamudi igre.

Iz Hrastnika

U. — **Zika koncert v Hrastniku** je sijajno uspel v soboto zvečer. Zal, da udeležba ni bila prvovrstna. Ako ne bo večjega zanimanja in poseta se v bodoče slične prireditve ne bodo mogle vršiti v Hrastniku.

U. — **Pretep v Breznu.** Na dan prvega maja je povpale nekaj rudarjev v gostilni „Kozlece“ v Breznu. Ko so se pozno zvečer odpravljali domov, so se v bližini gostilne stegli. Obdelovali so se z motiko, lopato in kolom in je dobil v tem pretepu neki rudar težko rano na glavi. Zadevo ima v rokah orožništvo.

Michel Zévaco:

V krempljih inkvizicije

Zgodovinski roman.

»Pardaillan! Peklenski Pardaillan!... Tedaj je res ušel smrti, kakor je bil napovedal! Vstal je iz groba, v katerega sem ga živega zazidala! In zdaj se roga mojim besedam, da hočem obnoviti Karlovo državo... In jaz sem sama! Brez kazni me bo zasmehoval. Nikogar nimam, da bi mu porinil bodalo med pleča... ko bi bila baš tu najlepša prilika!...«

Niti malo ni trepetala za svoje življenje. Ali ji vobče ni prišlo na um, da utegne Pardaillana, ogorčenega po njenem zločinu, vendar že miniti potrpežljivost? Kako lahko bi jo zadavil v tej podzemeljski samoti! Ali pa je bila morda uverjena, da njena ura še ni prišla? Tudi to je bilo mogoče. Vsekako se zase ni bala.

Tem neizmerneje pa ji je bilo žal, da ga ne more dati zabosti, čeprav se ji v svoji brezmejni predrznosti sam nastavlja — in to brez orožja v rokah! To obžalovanje je bilo tako skeleče, da je vzdignila oči proti nebu, kakor bi klicala Boga na pomoč....

In tedaj je v temi zagledala Centuriona, ki ji je obupno mahal z rokami, češ:

»Zadržite ga nekaj trenutkov, da skočim po ojačenja! To pot ga imamo!«

Favsta je to takoj razumela. Vedla se je tako, da je Pardaillan nehote sedel na zadnjem klop na levi strani ploščadi, to je v edini kot

120

dvorane, kjer ni bilo ne vidnih ne nevidnih vrat — vsaj Favsta je bila uverjena, da jih ni.

Računala je, da bo stal po tem takem Pardaillan v trenutku napada daleč od vseh izhodov, oborožen samo z bodalom — to podrobnost je bila takoj opazila. Težko je bilo misliti, da bi ob takih okolnostih odnesel zdravo kožo.

To pot je bil predrznež v pasti, iz katere ni bilo rešitve!

Rekli smo, da je sedel vitez v zadnjem klop, na mesto, ki mu ga je pokazala. Ona mu je sedla baš nasproti, na drugo klop. Spogledala sta se in se nasmehnila drug drugemu kakor dva stara prijatelja.

Nihče, kdor bi ju bil videl, si ne ne bi bil mislil, da sta to dva človeka, med katerima se bje že leta in leta boj na življenje in smrt.

»Tedaj ste ušli strupu, s katerim je bil nasičen zrak vaše celice?« je z mirnim glasom in nasmeškom na ustnicah vprašala Favsta.

In Pardaillan je odvrnil kakor da se odkritosrčno čudi njenemu vprašanju:

»Ali vam nisem naprej povedal?«

Favsta je zmajala z glavo in zamišljeno dejala:

»Res je, slutnja vas ni varala. Domnevni strup je bil samo uspalno sredstvo. Čudim se pa, da set mogli uiti iz ječe, v katero sem vas dala zazidati. Kako se vam je posrečilo?«

»Ali vas to zanima?«

»Kar zadeva vas, me vse zanima, verjemite mi.«

Te besede, ki jih je izrekla zresnim glasom, so bile iskrene. Njeno črno oko ni izražalo ne srda ne razočaranja. Mehko, toliko da ne milujoče se je upiralo vanj.

Človek bi mislil, da je srečna, ker ga vidi živega in zdravega. V svoji notranji zmedbi se je morda res radovala!

»Preveč me odikujete!« je z galantnim naklonom odvrnil Pardaillan. »Le pazite, da ne postanem domišljav in predrzen. Kar zadrega me je, ko vidim, da se tolikanj zanimate zame. A nočem vas dolgočasiti z nevažnimi podrobnostmi.«

V njegovem glasu ni bilo nič posmeha in njegove oči so se z izrazom neopredeljenega začudenja upirale v njene oči.

»To, kar se zdaj vam nevažno, bi utegnili koga drugega silno zanimati. Vsi ljudje ne morejo biti tako zaslužni in tako skromni kakor vi.«

»Za Boga, gospa, prizanesite mi s skromnostjo! Tedaj vam je res veliko do tega, da bi vedeli?«

Favsta je rahlo pokimala z glavo.

»Naj bo. Znano vam je, da se del stropa moje ječe dviga in spušča s pomočjo posebne mehanične naprave.«

»To vem.«

»A gotovo vam še ni znano, da je v ječi sami skrita vzmet, ki sproži mehanizem.«

»To mi je res neznano.«

»Nu vidite, tako sem ušel. Sreča je hotela, da sem našel tisto vzmet in po naključju pritisnil nanjo. V moje začudenje se je spustil strop nizdol. Stopil sem na malo ploščad, ki je tako nastala, in ko se je spet vzdignila, sem bil v sobi, iz katere ste me bili pahnili dol. Kakor vidite, je stvar zelo preprosta.«

»Res je tako.«

»Morda bi tudi radi vedeli, kje je skrita vzmet, s pomočjo katere sem ušel?«

Cateške toplice pri Brežicah

visoka radioaktivna Akrototerna do +52° C
Otvoritev 15. maja

predsezonski popust!

Zahtevajte prospekte!



Kupite BAZLER kremo

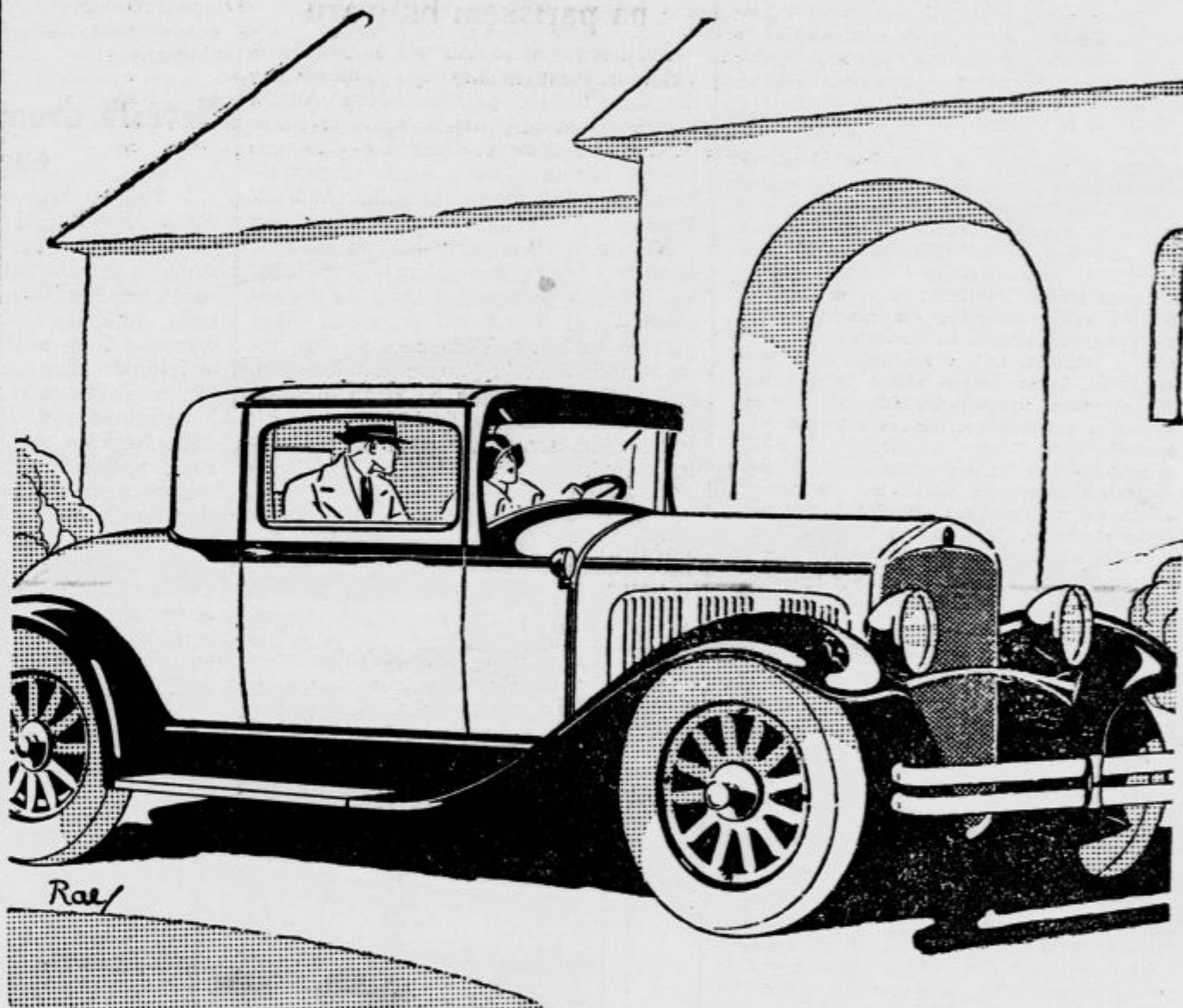
s patent odpiracem. Sestavite številke do 24, zadenete različna darila. Darila se delijo vsakih 8 dni. — Dokažite 1000 praznih škatlic in številke do 25, zadenete FORD-AVTO

Lisičje, pol-hove kože

in vseh drugih divjih šivali kupaletno stalno skopano letu D. Zdravilni trg u-nja. Ljubljana, Florijanaka ulica 9. 1890-8

DE SOTO SIX

CHRYSLERJEV IZDELEK



De Soto Six meri 14 čevljev. Lep in velik voz, šestcilindrski voz, popoln do zadnjega dela, ne da bi pri tem ceni na ljubo štedili. Njegove čudovite vrline so posledica največje zmožnosti v produkciji.

Odprite široka vrata in zagledali boste naravnost genialno opremo. Prostor, ki napravi vsako vožnjo za užitek! Pazite na enostavnost rokovanja, sigurnost Lockhead notranječeljustnih zavor s hidrauličnim učinkom na vsa štiri kolesa. Poglejte moč njegovega brezglasnega stroja. In kako mirno je poslušen najmanjšemu pritisku. In pomislite — za tem šestcilindrskim vozom in njegovo celokupno dovršenostjo stoje produkcijske iskustva in pripomočki Chryslerjevih tvornic.

Ali Vas smemo povabiti na poskusno vožnjo? Vprašajte — in izvedeli boste vse podrobnosti.

Šestcilindrski motor visokega efekta. Leži na podlagi iz gumij. Bati so izdelani iz invar jekla. Kartir je zraven. Moxanje potom visokega pritiska. Čistilec zraka. Čistilec za olje. Davajanje pogonskega sredstva s nizkim pritiskom. Termostatična regulacija hlajenja. Hidraulična notranječeljustna zavora. Okovani deli so kromirani. Prostorna, luksuzna opremljena karoserija. Stikalo za žaromete na volanu. Električni kazalec za stanje pogonskega sredstva. Brisalec za šipe. Hidraulični amortizerji na vseh parah. Majhna kolesa, veliki obroči, nizka lega težišča, dobre lastnosti za vožnjo po cestah.



Coupé
Touring
Roadster
Luxus Coupé
Sedan (2 vrata)
Sedan (4 vrata)
Luxus Sedan

DOLENC & TÖNNIES, DVOŘAKOVA UL. 3, LJUBLJANA

De Soto Motor Cars, Division of Chrysler Motors Detroit, Michigan.

Covarna usnja sprejme spretnega in izvežbanega

MONTERJA

za usnjarske stroje, ki je v tej stroki že delal.

Istotam sprejememo dobrega

SODARJA

ki je zmožen samostojno izvršiti večja dela.

Reflektira se samo na prvovrstne, samostojne sile, ki naj pošljejo svoje ponudbe z navedbo zahtevkov pod »Stalna služba« na oglasni oddelek »Jutra«

Ali že imate

„Album slovenskih književnikov“

ki prinaša 267 portretov, naših velemož v bakrotisku. — Zastopani so leposlovniki, znanstveniki, narodni buditelji, uredniki in publicisti od najstarejših časov do danes. Umetniško vezana knjiga velja s poštino vred 170 Din. broš. 140 Din. Naroča se v

knjižarni Viskovne zadruge v Ljubljani, Prešernova 54

L. MIKUŠ

Mestni trg št. 15

Tvorilca dežnikov, zaloga sprehajalnih palč

Zmožnega in dobro vpeljanega potnika

za vino sprejme veletrgovina. Ponudbe pod šifro „Potnik z vinom“ na podružnico „Jutra“ v Maiboru. 0-4/

Kupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v „Jutra“

Samo iz originalne
Jugobanat-patent-moke
se dobiva najboljše pecivo!

Potrjim srcem javljamo tužno vest, da je naš predobri oče, stari oče, tast, brat in stric, gospod

JAKOB ŠKERL

urar in posestnik v Žužemberku

po dolgotrajnem in mučnem trpljenju danes ob 20. uri v 83. letu starosti, previden s sv. zakramenti, bogurvdano preminul.

Pogreb predragega rajnika se vrši v petek, dne 10. maja ob 18. uri iz hiše žalosti na farno pokopališče v Žužemberku.

V ŽUŽEMBERKU, dne 8. maja 1929.

Škerl Neža roj. Peitler, žena. Škerl Jakob, trg. in pos., Zagradec, sin. — Hotko Amalija roj. Škerl, hčerka. Hotko Alojzij, trg. in pos. v Žužemberku, zet. Škerl Reza roj. Mahajc, sinova. Slahko, Dušan, Ljubica, Sonjica in Melitka Hotko, vnuki in vnukinje. Nina Škerl, vnukinja.

Posojilnica v Žužemberku, sporoča žalostno vest, da je danes ob 20. uri po do got ajni in mučni bolezni umrl njen 27. letni član načelstva, gospod

Jakob Škerl

urar in posestnik v Žužemberku

Pogreb blažeg velezaslužnega pokojnika se bo vršil v petek, dne 10. maja ob 18. uri iz hiše žalosti na farno pokopališče v Žužemberku.

Slava njegovemu spominu!

Žužemberk, dne 8. maja 1929.